

૧૧૬૬

શ્રી

૧૪
૧૧

૧૧૨

વૈરાગ્યોપદેશ પોથી.

ભાગ ૧ લો.

જૈન ધર્માભિલાષીઓને સાડ
યથામતિ સંશોધન કરી
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

અમદાવાદ—“વિજ્ઞાન પ્રવર્તક” પ્રેસ.
સંવત ૧૯૫૫—સને ૧૮૭૯

આવૃત્તિ બીજી.

આ બુકની પહેલી આવૃત્તિ રજીસ્ટર કરાવી
છે માટે પ્રસિદ્ધ કર્તાની રજા સિવાય
છાપવી છપાવવી નહીં.

કિમ્મત ફક્ત બે આના.

પ્રસ્તાવના.

આ બુકનું નામ “શ્રી વૈરાગ્યોપદેશ પો-
થી ભાગ ૧ લો.” રાખેલું છે. તેનું કારણ એ
છે કે આ બુકની અંદર સર્વે વૈરાગ્યોપદેશક
વિષયો મેં મારી યથામતિ પ્રમાણે સંશો-
ધન કરી છપાવેલા છે; આ બુક મેં જૈન
દેવનાગરી લિપિમાં છપાવેલી હતી, પરંતુ
ઘણા સદ્ગુહસ્થોની મારા ઉપર ગુજરાતી
લિપિમાં છપાવવાની માગણી આવવાથી
પ્રથમાવૃત્તિ કરતાં ઘણા સુધારો વધારો કરીને
છપારી છે. આ બુકની અંદર વૈરાગ્યોપદે-
શક સજ્ઞાઓ, સ્તવનો, છંદો, પ્રભાતીયાં,
લાવણીઓ, દોહા, પદો નાટકના રાગમાં ગ-
વાતાં વૈરાગ્યોપદેશક ગાયનો, નીતિને વૈરાગ્યો-
પદેશક વાક્યો, અમૂલ્ય વચનામૃતો; તથા
શીયળની બ્રહ્મીશ ઉપમાઓ વીગેરે વિષયો
આવેલા છે તેથી આ બુક સર્વે જૈનધર્માભિ-
લાષીઓને એક સરખી રીતે ઉપયોગી થઈ
પડશે એમ આશા છે.

આ બુદ્ધનો ગરીબ અને તવંગર બંને એક સરખી રીતે લાભ લઇ શકે તેથી પ્રથ-
માવૃત્તિ કરતાં સુધારો વધારો કર્યા છતાં કી-
મત ઘટાડી તેના પ્રમાણમાં જુજ રાખી છે.

આ બુદ્ધ મં મહારાથી બનતી મહેનતે તથા વિદ્વાનોની મદદથી શુદ્ધ કરાવી છે, તેમ છતાં દ્રષ્ટિ દોષ રહ્યો હોય તથા કંપો-
ગ્રીહરના કંપોઝ કરેલાં પ્રુફે તપાસતાં બૃહ-
ચુક રહી ગઇ હોય તે પડીત જન કૃપા કરી
સુધારો લેશે તે પ્રસિધ્ધ કર્તાને સૂચવના કરશે,
જેથી ત્રીજી આવૃત્તિ છપાવતાં સુધારો લેવામાં
આવશે તથા તે સિવાયની ભુલચુક માટે વાં-
ચનાર પાસે મિથ્યાદુષ્ટન માગુ છું તે સ્વિ-
કારશે. એજ તથાસ્તુ. તા. ૧-૭-૧૮૯૯.

લા. પ્રસિધ્ધ કર્તા.

બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

જેન ધર્મનાં પુસ્તકો છપાવનાર તથા વેચનાર
ડૉ. ડીકાભટ્ટની પોળ. મુ. અમદાવાદ.

અર્પણ પત્રિકા.

રા. રા. મુરખી.

જીવરાજભાઈ ઘેઢેલાભાઈ

મ્યુનિસિપાલિટીના હેથ ઓફીસ-
રની શેવામાં. મુ અમદાવાદ.

આપ જૈનધર્મની ઉન્નતિનો અરૂણ
પ્રકાશમાન થયેલો જોવાને ઉત્સાહ ધરા-
વોછો, જૈનધર્મ ઉપર અતિશે શ્રદ્ધા રા-
ખોછો; વળી જૈનધર્મ સખંધી અપૂર્વ પુ-
સ્તકો છપાઈ બહાર પાડવાની અતિ ઉ-
ત્કંઠા રાખોછો. અને વિદ્યાર્થીઓને તથા
ગરીબ લોકોને જૈનધર્મ સખંધી અનેક
જાતનાં પુસ્તકો ભેટ (બક્ષિસ) આપોછો,
એટલું જ નહીં પણ જૈનધર્મ સખંધી હ-

રેક સત્કાર્યમાં તન, મન, અને ધનથી
જનતી મહેનત લઇ પુરતો આશ્રય આ-
પતા આવ્યાછો ને આપે જાઓછો, ઇ-
ત્યાદીક સદ્ગુણોથી હરખાઇને આ લઘુ
પુસ્તક હું અતિ પ્રેમપૂર્વક આપનેજ
અર્પણ કરું તે સ્વીકારશો, એમ આ-
શા છે. એજ અરજ. તા. ૧-૭-૮૬

લી. આપનો શુભેચ્છક

ખાસાભાઈ છગનલાલ શાહ.

જૈનધર્મનાં પુસ્તક વેચનાર તથા
પ્રસિદ્ધ કરનાર. ઢેકાણું કીકાભટની પોળ.

મુ. અમદાવાદ.

૭૧૬૬

શ્રી વીતરાગાયનમઃ

॥ શ્રી ॥

વૈરાગ્યોપદેશ પોથી

ભાગ ૧ લો.

અથ વૈરાગ્યોપદેશક સજ્ઞાયો.

અથ શિયળની સજ્ઞાય.

(ધન્ય ધન્ય તે દિન માહરો) ॥ એ ટેક. ॥

શિયળ સમું પ્રત કેા નહીં, શ્રી જિનવર
ભાંખે રે ॥ સુખ આપે જે શાશ્વતાં, દુર્ગતિ
પડતાં રાખે રે ॥ શિ૦ ॥૧॥ પ્રત પદ્મજાળુ
વિના જીઓ, નવ નારદ જેહુ રે ॥ એકજ શિ-
યળ તણે બળે, ગયા મુકતે તેહુ રે ॥ શિ૦ ॥૨॥

સાધુ અને શ્રાવક તણાં, પ્રત છે સુખદાઇ રે
 ॥ શિયળ વિના પ્રત જાણજો, કુશકા સમ
 ભાઇ રે ॥ શિ૦ ॥ ૩ ॥ તરુવર મૂળ વિના
 છર્યો, ગુણ વિણ લાલ કમાન રે ॥ શિ-
 યળ વિના પ્રત એહતું, કહે વીર ભગવાન
 રે ॥ શિ૦ ॥ ૪ ॥ નવ વાડે કરી નિર્મળું, પ-
 હેલું શિયળજ ધરજો રે ॥ ઉદયરત્ન કહે તે
 પછી, પ્રતનો ખપ કરજો રે ॥ શિ૦ ॥ ૫ ॥

અથ ઉપદેશક સજ્જાય.

મુદ્દત પૂરવ પુણ્ય કરીને, માનવના ભવ
 પાયા ॥ આર્ય^૩ ક્ષેત્ર ઉત્તમ કુળ^૪ ગણિયું, વ-
 ણી નિરોગી કાયા ॥ અબ કાંઈ જોગ મ-
 હ્યો છે રે, તું લે જિનવરકો નામ સુગ્યાની
 જોગ મહ્યો છે રે ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ લાં-
 ઘું^૬ આઉખુ પૂરી ઇંદરી, વળી સાધુની સેવા ॥
 મુણવા જેવા પાયો ટાણો, વાણી અમૃત મે-

વા ॥ અખ કાંધં ॥ ૨ ॥ આઠ ખોલકો ટા
 જી મળિયો, નાની સરથા સેઠી ॥ કુચુરુ કુદેવે
 ભોળદ્યો, કુમતિ મનમાં પેઠી ॥ અખ કાંધં
 ॥ ૩ ॥ સાચા સદગુરુ કદિય ન સેવ્યા, જે
 સેવ્યા તે ખોટા ॥ આદિ અનાદિનો ફરીયો
 પ્રાણી, જેમ દડીના દોટા ॥ અખં ॥ ૪ ॥ મા-
 ત તાત ત્રિયા સુત બંધવ, હુવા સ્વારથે ભેળા
 ॥ રાત દિવસ દેખતાં જાવે, જ્યુ' નિશ દિનકા
 મેળા ॥ અખં ॥ ૫ ॥ સામાયિક પોસા પડિ-
 કમણાં, સમકિતમાં રહો સેઠા ॥ દિન દિન
 નેડા ચરણે આવે, કયા ભરૂંસે ખેઠા ॥ અખં
 ॥ ૬ ॥ રાત દિવસ બંધામાં વલગ્યો, અરિહંત
 નામ ન લેતો ॥ તેરા શિરપર કાળ ભમે છે,
 બંભ નગારાં રેતો ॥ અખં ॥ ૭ ॥ વીશ ત્રીશ
 ને હુવા ચાળીશા, ધર્મ ધ્યાન તો ધારો ॥
 કરણી હોય તો કર દ્યો પ્રાણી, નહિ તો ન-
 રક દુવારો ॥ અખં ॥ ૮ ॥ મનમાં આશા
 માંડી મહોટી, ચિત્તમાં સમજણ નાણી ॥
 આકિખું જાતાં વાર નહિ લાગે, જેવું પૂરતું

પાણી ॥ અખં ॥ ૯ ॥ જીવ વાંછે જીવતું
 ઝાઝું, ને મરણ ન વાંછે કોઇ ॥ પરજીવને હુ-
 જીતાં થકાં ભાઇ, મુગતિ ન પહોચે કોઇ ॥
 અખં ॥ ૧૦ ॥ આ દેહ તહારો ભરમજ
 થારો, કા ચંદણકા મરશી ॥ દાન શિયલ
 તપ ભાવના ભાવો, સાથે દયો ખરચી સર-
 શી ॥ અખં ॥ ૧૧ ॥ સાચ જૂઠું કરિ જગ-
 કું ઠગને, માત્ર પુરાણા ખાયા ॥ જીસકી ચોકી
 આણુ ફરે છે, કાળા કલપ લગાયા ॥ અખં
 ॥ ૧૨ ॥ મોહ માયા મમતા તજીને, ધરમ
 કરણમાં દૂકો ॥ સદગુરુ ભાવ ખરો સમજાવે,
 આ અવસર મન ચૂકો ॥ અખં ॥ ૧૩ ॥
 સદગુરુ શબ્દ હૈડામાં ધારો, કુસંગતિને નિ-
 વારો ॥ ઋષિ ચોથમલજી શહેર મેરમે, કાયા
 કારજ સારો ॥ અખં કાંઇ ॥ ૧૪ ॥ ઇતિ ॥

અથ તપ વિષે સંજ્ઞાય.

॥ ઇડર આંખા આંખડી રે ॥ એ દેશી. ॥

૧૧ કીધાં કર્મ નિકંદવા રે, લેવા મુક્તિ
નિદાન ॥ હુત્યા પાતક છૂટ્યા રે, નહિ કોઈ
તપ સમાન ॥ ભવિક જન, તપ સરખું નહિ
કોય ॥ ૧ ॥ ઉત્તમ તપના યોગથી રે, સુર
નર સેવે પાય ॥ લખિય અકુલીસ ઉપજે રે,
મન વંછિત ફળ થાય. ॥ ભવિં ॥ ૨ ॥ તી-
ર્થકર પદ પામીયે રે, નાસે સધળા રોગ ॥
૩૫ લીલા સુખ સાહેબી રે, લહીયે તપ સં-
યોગ. ભવિં ॥ ૩ ॥ અષ્ટ કરમના આંધને રે,
તપ દાસે તતકાળ ॥ અવસર લહીને તેહનો રે,
ખપ કરજો હિજમાલ ॥ ભવિં ॥ ૪ ॥ તે
શુ' છે સંસારમાં રે, તપથી ન હોયે જેહ ॥
મનમાં જે જે કામિયે રે, સફળ ફળે સહી તેહ,
ભવિં ॥ ૫ ॥ બાહ્ય અભ્યંતર જે કહ્યા રે,
તપના બાર પ્રકાર ॥ હોજો તેની ચાલમાં રે,
જેમ ધનેઃ અણુગાર. ॥ ભવિં ॥ ૬ ॥ ઉદ-

યરતન કહે તપ થકી રે, વાઘે સુજસ સનૂર ॥
સ્વર્ગ હોવે ધર આંગણું રે, દુર્ગતિ નાસે
દૂર. ॥ ભવિં ॥૭॥ ઇતિ સમાપ્તમ્

અથ વૈરાગ્યોપદેશ સજ્જાય.

॥ હક મરનાં હક જાનાં ચારો, મતકો
કરો ગુમાના ॥ હૃં ॥ એ ટેકો ॥ આઠણ
માટી પહેરણ માટી, માટીકા સરાના ॥ વ-
સતીમેંસે બહાર નિકાલા, જંગલ કિયા
ઠિકાના ॥ હૃં ॥ ૧ ॥ હાથી ચઢતે ઘોડે ચઢતે,
આર આગે નિસાના ॥ નીલી પીલી બેરખ
ચલતી, ઉત્તર કિયા પયાના ॥ હૃં ॥ ૨ ॥
નરપતિ હોકે તખત પર બેઠે, ભરિયા ભા-
રિ બજાના ॥ સાંજ સવારે સુજરા લેતે, ઉ-
પર હાથ બેઠાના ॥ હૃં ॥ ૩ ॥ પોથી પઢ
પઢ હિંદુ ભૂલે, મુસલમાન કૂરાના ॥ રૂપ-
ચંદ કહે અરે ભાઈ સતો, હૃદય પ્રભુ ગુણ
ગાના ॥ હૃં ॥ ૫ ॥ ઇતિ સમાપ્તમ્.

અથ જીવને સમતાવિષે શિખામણુ.

॥ હો પ્રીતમજી પ્રીતકી રીત અનિત ત-
જી ચિત ધારીયે, હો વાલમજી વચન તણા
અતિ ઉડા મરમ વિચારીયે ॥ હોંરે તુમે કુ-
મતિકે ધર જાવો છો, તુમે કુળમાં ખોટ લ-
ગાવો છો; ધિગ એક જગતના ખાવો છો ॥
હોં ॥૧॥ અમૃત ત્યાગી વિષ પીયો છો,
કુમતિનો મારગ લીયો છો; એ તો કાજ અ-
યુક્ત કીયો છો ॥ હોં ॥ ૨ ॥ એ તો મોહ
રાયકી ચેટી છે, શિવ સંપત્તિ એહથી છેટી
છે; એ તો સાકર ગળતી પેટી છે. હોં ॥૩॥
એક શંકા મેરે મન આવી છે, કિણો વિધ
એ ચિત્તમાં ભાવી છે, એ તો દાહણ જગમાં
ચાવી છે ॥ હોં ॥ ૪ ॥ સહુ ઝડિઝિ તમારી
ખાએ છે, કરી કામણ ચિત્ત ભરમાએ છે;
તુમ પુણ્યયોગે એ પાચે છે ॥ હોં ॥ ૫ ॥ મન
ઝાંખ કાજ ખાઉલ ખોવો, અનુપમ ભવવિ-
રથા નવિ ખોવો; અખ ખોલ નયન પ્રગટ

જોવો ॥ હોં ॥ ૬ ॥ ઇણુ વિદ્ય સમતા બહુ
સમજાએ, ગુણુ અવગુણુ કઇ સહુ દરસાએ;
સુણી ચિદાનંદ નિજ ધર આએ ॥ હોં ॥ ૭ ॥

અથ ઉપદેશ છત્રાશી સજ્જાય.

પ્રાણી, કર્મ સમો નહીં કોઇ ॥ એ દે-
શી ॥ રે પ્રાણી જગ માયા સખ કાચી, તેં કે-
મ કરી માની છે સાચી રે ॥ પ્રાં ॥ એ ટેક ॥
શ્રો જગદીશ કે શીશ નમાઇ, કહું ઉપદેશી
રસાળો ॥ ભાવ પ્રાણી સુણા થિર ચિત્ત
કરીને, મિથ્યા ભર્મ થેં ટાળો રે ॥ પ્રાં ॥ ૧ ॥
ગઢ મઠ મંદિર હાટ હવેલી, બાગ બગીચા
નવાણો ॥ દુપદ ચઉપદ વસ્તર ગહેણાં ॥
હિરણ્ય સુવર્ણાદિક નાણો રે ॥ પ્રાં ॥ ૨ ॥
દેહસું નેહુ કરે કિમ વિરથા, પુદ્ગળ શોભા
છે સારી ॥ પર વસ્તુ વિના લાગે ભયંકર,
દખો જ્ઞાન વિચારી રે ॥ પ્રાં ॥ ૩ ॥ મહા
પિતા સુત નારી સહોદર, સજ્જન કૌટુંબ-

ક સારા ॥ અનંતવાર સગપણુ સખ જોડ્યાં,
તોડ્યાં અનંતહી ખારા રે ॥ પ્રાં ॥ ૪ ॥ દુ-
શમન મર કર સજ્જન હોવે, સજ્જન દુશ-
મન થાવે ॥ રાગ દ્વેષ કરમાકો ખંધણુ, કયોં
નિજ માલ ગમાવે રે ॥ પ્રાં ॥ ૫ ॥ મરણુ
રોગ દુઃખ આવે તનમેં, શરણાગત નહીં
કોઈ ॥ તેરો સહાયક જૈનધર્મ હે, ઇણુ ભવ
પરભવ જોઈ રે ॥ પ્રાં ॥ ૬ ॥ પ્રભુ શર-
ણા વિણુ ચરિગતિ ભરકયો, પાયા દુઃખ
અનંતાં ॥ તે વેદના નિજ આતમ જાણે, કે
જાણે ભગવંતા ॥ પ્રાં ॥ ૭ ॥ જન્મ સિ-
યો જખ કોઈ ન સાથી, મરતાં પણ નહી
ભારી ॥ ખંધી મુઠાયે જન્મજ લીનો, જાવે
હાથ પસારો રે ॥ પ્રાં ॥ ૮ ॥ જાણે જાણા કહે
જનમતાં, ખાહેર પડીયો રોવે ॥ જન્મતાંહિ
અપશુકન જો લીધા, રેણો કિસ વિધ હો-
વે રે ॥ પ્રાં ॥ ૯ ॥ સુખ દુઃખ કરતા આ
તમ જાણો, ભુગતે આપ અકેસો ॥ ઇમ
જાણી દુકૃત પરહરિયે, સુકૃત કિરિયા સો

ઝેલોરે ॥ પ્રાં ॥ ૧૦ ॥ ધન કુટુંબ ઋદ્ધિ
 સંપત પાછ, સો નિજ પુણ્ય પ્રભાવે ॥ જીજ્ઞ
 સમે પુણ્યકો છેડોજ આવે, દેખતમેં વિરલા
 વે રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૧ ॥ જિમ તરુવર પર આવે
 પાંખેર, નિજ નિજ સ્વાસ્થ કામે ॥ પાન
 ઊડે પાંખી ઉડ જાવે, ખેડે હસ્યા વૃક્ષ ઠા-
 મે રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૨ ॥ બાજીગર જામ જ્યાલ
 રચાવે, લોક હોવે બહુ ભેળા ॥ બાજી ભયા-
 સું સખ ભગ જાવે, જૈસા જીવ અકેલા રે
 ॥ પ્રાં ॥ ૧૩ ॥ ગોવાળક સંગ ગાયનો દો-
 ળો, કહે ધેનુ સખ મહારી ॥ જામ આવે સો
 અપને ધરમેં, રહે એકલો દંડ ધારી રે ॥
 ॥ પ્રાં ॥ ૧૪ ॥ દેહ અપાવન પરમ ધોતા-
 પન, મલ મૂતરકી યા ક્યારી ॥ અશુચિ અ-
 હાર કરી એ તન નિપજ્યો, ચર્મકી સોભા
 છે જહારી રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૫ ॥ સાગર જળ
 કરી જો નિત્ય ઘેવે, તોપણ શુચિ નહિ
 થાવે ॥ હાડ કરંડિયા ભંડ મીટીકી, ઇન્દ્રિ-
 પર ક્યોં તું પોમાવે રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૬ ॥ સ-

હસ્ય દિનારકો એક કવોલેવો, જીભે એમ સ-
 દાહી ॥ તો પણ દે દગો એક પત્રમેં, કાઢે
 જીવને સાહી રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૭ ॥ રોગ સોગ
 ભય દુઃખ ઉચ્ચાટણ, જનમ મરણ ધર કા-
 યા ॥ કોડ જતન કરતાં પણ જાવે, ઘણપર
 ક્યોં તું લોભાયા રે ॥ પ્રાં ॥ ૧૮ ॥ દિન
 દિન ચલનો નેડાજ આવે, શંકા નહીં છે
 લગારો ॥ શ્વાસોશ્વાસે એ તન છીજે, અં-
 તમેં હોસી યા છારો રે ॥ પ્રાં ૧૯ ॥ ઉંડી
 ઉંડી નિમ લગાવે, ઉંચી મજલા ચઢાવે ॥
 સાડાતિન કર હે ધર તેરો, ક્યોં તું પાપ ક-
 માવે રે ॥ પ્રાં ॥ ૨૦ ॥ હરિ હર ઇંદર સુર
 આસુર નર, જે જગમાં દેહધારી ॥ કાળ
 વ્યાસ સજીને ગટકાવે, ચેતો ચેતો નર નારી
 રે ॥ પ્રાં ॥ ૨૧ ॥ કુરંગ પતંગ ભ્રમર મ-
 ત્સ્ય મરે, એક ઇંદ્રિય વશે પ્રાણી ॥ જે પાંચે
 ઇંદ્રિય વશ પડિયા, તેણે દુર્ગતિ ખાણી રે ॥
 પ્રાં ॥ ૨૨ ॥ એ તન પાપ મહા તપ ફીજે,
 લીજે શ્રી જિન નામો ॥ દોજે અભયદાન

સકળને, સીઝે વંછિત કામો રે ॥ પ્રા૦ ॥
 ॥ ૨૩ ॥ ભોગ હળાહળ ઝેહરસું જ્ઞદાં, ફ-
 ણ કિંપાક સમાનો ॥ ભોગવતાં લાગે મન
 ગમતાં, પીછે મહા દુઃખદાનો રે ॥ પ્રા૦ ॥
 ॥ ૨૪ ॥ સંવર મારગ તારક સાચો, નવા
 કરમ સખ ટાળે ॥ હાટ કપાટ સમાન એ
 જાણો, આગમ સાખ દેખાલે રે ॥ પ્રા૦ ॥
 ॥ ૨૫ ॥ ગયા કાળમેં કર્મજ કીનાં, તેહ હ-
 ઠાવણુ કામેં ॥ તપસ્યા દ્વાદશ ભેદ કરીજે,
 રાખી સમ પરિણામે રે ॥ પ્રા૦ ॥ ૨૬ ॥ અ-
 નંત અનંત મેરૂ પરિમાણુ, મિશ્રીદિક વસ્તુ
 સારી ॥ અનંતવાર ઇણુ ભક્ષણુ કીણી, દી-
 જે મમત સખ મારી રે ॥ પ્રા૦ ॥ ૨૭ ॥
 જનણી દૂધ પીયો ઇણુ ચેતન, સખ સાગર
 જળવારી ॥ તો પણ તૃણા રંચ ન બૃઝી,
 સમજો સુગુણ નર નારી રે ॥ પ્રા૦ ॥ ૨૮ ॥
 લોક સ્વરૂપ સંઠાણુ વિચારો, પુણ્ય પાપ
 ફળ દેખો ॥ કરમ વશે પડિયા સખ જગમેં,
 જ્ઞાની બતાયો છે લેખો રે ॥ પ્રા૦ ॥ ૨૯ ॥

દેવ નિરંજન ગુરુ નિર્લોભા, ધર્મ ક્યા માંહી
 જાણો ॥ એ તોનું તત્ત્વ સાર પઢારથ, નિશ્ચ-
 ણ શ્રદ્ધા ઠાણો રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૦ ॥ જીહાં
 લગી નહી આવે વૃદ્ધપણું તન, રોગ સોગ
 નહીં આવે ॥ ઈંદ્રિય પંચ સો હીણી ન હો-
 વે, ઉદમ પહેલી સરાવેરે ॥ પ્રાં ॥ ૩૧ ॥
 ધરમધ્યાન કરો એક ચિત્તે, કીજો સફળ જ-
 ન્મારો ॥ ઇણુખિન ચઉગતિમેં દુઃખ પાચો,
 આગમમેં વિસ્તારો રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૨ ॥ રત્ન
 ચિંતામણિ નરભવ પાચો, ઉત્તમ કુંળ અવ-
 તારો ॥ તપ જપ સુકૃત ઉદમ કર લો, વાટી
 સાઠે મત હારો રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૩ ॥ અનંત
 જીવ તર્યા ધર્મ પ્રભાવે, વળી અનનાં હી તરસી
 ॥ ઇમ જાણી પ્રભુ આજ્ઞા આરાધે, સો શિવ
 સુંદર વરસી રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૪ ॥ સત્ગુરુ તો
 ઠહેણે કાઢે ગરજ, પર ઉપગારી થેં જાનો ॥
 જો નહીં માનો તો મરજી તુમારી, એ ઘોડા
 એ મેદાનો રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૫ ॥ ઓગણીસેં
 આડત્રિસ જેઠ શુદ્ધ સાતમ, ગામ ખરોંડો કે

માંહી ॥ તિલોકઋષિ ઉપદેશ છતીસી, લા-
વના શુદ્ધ બનાઈ રે ॥ પ્રાં ॥ ૩૬ ॥

અથ આત્મ પ્રબોધની સજ્જાય.

॥ એક ઘેર ઘોડા હાથીયા છ રે, પાયક
શંખ ન પાર ॥ મોટાં મંદિર માળિયાં છ રે,
વિન્ધ તણે આધાર રે ॥ જીવડા હીનાનાં ફળ
જોય, વિણ હીધે કેમ પામીએ છ રે ॥ હુંડે
વિભાસી જોય રે, જીવડા હીનાનાં ફળ જોય
॥ એ આંકણી ॥ ૧ ॥ દોય નર સાથે જ-
નમીયા છ રે, એવડા અંતર આજ ॥
એક માંથે મૂળી વહે છ રે, એક તણે ધરે
રાજ રે ॥ જીવડાં ॥ ૨ ॥ આંગણુ નારી
મલપતી છ રે, મીઠા બોલી રે નાર ॥
એક ઘેર કાળી કૂબડી છ રે, કાંઈ ન આલે
ધરખાર રે ॥ જીવડાં ॥ ૩ ॥ શેવ સુવાળી
લાવશી છ રે, ભોજન કૂર કપૂર ॥ એક ઘેર
કુકશ ઢોકળાં છ રે, પેઠ નહીં ભરપૂર રે ॥

જીવડાં ॥ ૪ ॥ એક ઘેર બેઠા રૂયડા જી
રે, રાખે ધરનો રે સૂત્ર ॥ એક ઘેર દિસે
વાંઝીઆ જી રે, એક કુલખંપણ કુપુત્ર રે ॥
જીવડાં ॥ ૫ ॥ એક ઘોડે ચઢી હાલશે
જી રે, એક આગળ ઉભય ॥ એક નર પો-
ઠે પાલખી જી રે ॥ એક ઉત્તાસે પાય રે
॥ જીવડાં ॥ ૬ ॥ દંભ વિના જો ગર્વ
કરે જી રે, ભોળા મૂરખ આલ ॥ જો વાની
જો કોદરા જી રે, તો કિમ લણીએ સાળ
રે ॥ જીવડાં ॥ ૭ ॥ માંથે છત્ર ચમ્મર ઢળે
જી રે, ઢમકે દોલ નિશાન ॥ મુનિ લાવણ્ય
સમય ધમ ભણે જી રે, પુણ્ય તણા પરિમાણ
રે ॥ જીવડાં ॥ ૮ ॥ ભાવે કરી જે આપ-
શે જી રે, વળી વિશેષે રે દાન ॥ ઇંદ્ર તણાં
સુખ ભોગવે જી રે, પામે અમર વિમાન રે
॥ જીવડાં ॥ ૯ ॥ ઇતિ ॥

* સજ્જાયો સમાપ્ત. *

॥ અથ સ્તવનો પ્રારંભ. ॥

॥ અથ ચોવીશ જિન સ્તવન. ॥

(રાગ પ્રભાતી.)

॥ શ્રી અરિહંત ગુણ ગાવો રે ભવિકા,
ચોવીશ જિન ગુણ ગાવો રે ભ૦ ॥ શ્રી અઠા
એ આંકણી ॥ ઋષભ અજિત સંભવ અભિ-
નંદન, સુમતિ પદમપ્રભુ ધ્યાવો રે ॥ શ્રી
સુપાર્શ્વ ચંદ્રપ્રભ સમરો, નિત નિત શીશ ન-
ભાવો રે ॥ શ્રી અઠ ॥ ૧ ॥ સુવિવિ શીત-
ળ શ્રેયાંસ વાસુપૂજ્ય, વિમળ વિમળ ચિત્ત
ઠાવો રે ॥ અનંત ધર્મ શ્રી શાંતિ જિનેસર,
શાંતિકરણ જગ ચાવોરે ॥ શ્રી અઠ ॥ ૨ ॥
કુંથુઅર મધ્વી મુનિસુવ્રત જી, સુવ્રત કરણ
ઉમાવો રે ॥ નમિ નેમિ પાર્શ્વ મહાવીર જી,
શાસનપતિ જિમ નાવો રે ॥ શ્રી અઠ ॥ ૩ ॥
એ ચોવીશ જિન સંજમ ધારી, દીયો કરમ
કે ધાવો રે ॥ કેવળ લેખને તીરથ થાપ્યાં,
જળ ભવતારણ નાવો રે ॥ શ્રી અઠ ॥ ૪ ॥

હોય અભોગી મુક્તિ સિદ્ધાયા, ફિર ન રહ્યો
 ઇહાં આવો રે ॥ અજર અમર અવિનાશી
 નિરંજન, સકળ જગતકા રાવો રે ॥ શ્રી
 અ૦ ॥ ૫ ॥ નામ લિયાં સખ વિધન વિ-
 નાસે, ન રહે દુઃખકો દાવો રે ॥ શત્રુ સો
 મિત્રી સમ વરતે, જો ગુમરન મન દયાવો
 રે ॥ શ્રી અ૦ ॥ ૬ ॥ સંવત ઝોગણીસ આ-
 ડવીસ સાલે, વિજય દશમી દિન ઠાવો રે ॥
 દિન દિન વિજય હોય પ્રભુ નામે, ભવ ભ-
 વમેં સુખ પાવો રે ॥ શ્રી અ૦ ॥ ૭ ॥ તિલો-
 કરિખ કહે પ્રભુ તુમ શરણે, ભવ ભવમેં
 મુજ થાવો રે ॥ શિવ સંપત અરૂઘો તુમ દરિ-
 સણુ, નિત નિત મંગળ વધાવો રે ॥ શ્રી અ૦ ૮

॥ અથ શ્રી પાંચ ઇંદ્રિયું સ્તવન. ॥

॥ અહો પ્રાણી સેવો ધર્મનો સાર, ધર્મથી
 પામશે ભવજળ પાર અહો. ॥ એ આંકણી ॥
 પાંચ ઇંદ્રી વિષય પરિહરે, માફ વચન તમે

રૂઢયે ધરો; પ્રથમ ઇંદ્રિ આતેંદ્રિ જાણુ, રંગ
 સુણી ખોયા મૃગલે પ્રાણુ ॥ અહોં ॥ ૧ ॥
 બીજી ઇંદ્રિ ચક્ષુ કેરી જેહ, ઘણું રૂળાવે ન
 લાધે છેહ; દુઠાં પતંગ બળે નિજ કાય, ચ-
 ક્ષુ ઇંદ્રિ માંહી એહ અન્યા ॥ અહોં ॥ ૨ ॥
 ઘ્રાણુ ઇંદ્રિ નાસીકા સાર, તેની લાલચમાં
 ખોયા અવતાર; નિસારે ભમરો મન ચિંત,
 દેખી કમળને કિપન્યો રંગ ॥ અહોં ॥ ૩ ॥
 જાણ્યું સવારે નિકળશું બહાર, નિશા આખી
 લેશું સુગંધ અપાર; પ્રભાતે ગજ આવ્યો ત્યાં
 જોઈ, દેખી કમળ ચિત્ત લોભાણું સોય ॥
 અહોં ॥ ૪ ॥ કમળ ભક્ષણ હુવો ભમરા
 નો નાશ, ત્રીજી ઇંદ્રિમાં એહ વિનાશ; સચ્ચ
 લોલપી જીભા ઇંદ્રિનો જાણુ, લોઠ ખાતાં
 ખોયા જેણે પ્રાણુ ॥ અહોં ॥ ૫ ॥ ફરસ
 ઇંદ્રિ ભોગવે નર જેહ, ગજની પરે મરણ
 ભઈ તેહ; તે માટે સહુ સુણજો સાર, વિષય
 તજ્યાથી પામે ભવપાર ॥ અહોં ॥ ૬ ॥

॥ અથ શીયળનું સ્તવન ॥

॥ શીયળ સરોવર ઝીંઝીયે, શીયળથી ન-
મે અમરપતિ ઇંદ્ર; શીયળે સહુ કાર્ય ફળે,
શીયળથી મટે રે ભવો ભવ ફંદ. શીયળ સ-
રોવર ઝીંઝીયે ॥ એ આંકણી ॥ ૧ ॥ શીયળે
કમ નર ઉધર્યા, શીયળથી સંકટ સર્વે જાય;
નેમ રાજેમતિ જાણજો, તેના હું નિત નિત
પ્રણમું પાય ॥ શીયળ ० ॥ ૨ ॥ ચદનબાળા
આઢે કરી, દમયંતી દ્રૌપતી સુળસા જાણ;
સીતા કુંતી તેણે ઉધરી, શીયળ સેવો સદી
સુખની જાણ ॥ શીયળ ० ॥ ૩ ॥ કુશીળે
નર દુઃખીયા ધણા, છાંડી કુટુંબ સધળો
પરિવાર; અશ્રદ્ધ તણાં ફળ સાંભળો, ડિપજે
જોધ તે નરક દુવાર ॥ શીયળ ० ॥ ૪ ॥ શીયળ
સુરતર જાણીયે, ભાવ્યું હો અમ તે તીર્થ-
નાથ; પ્રશ્નવ્યાકરણ ચાથે દ્વારે, જન કહે તે
નર માહુરી સાથ. શીયળ ० ॥ ૫ ॥ શીયળ
સ્તવન આજો રચ્યો, શીયળથી પામીએ

ભવનો રે પાર; ઉમેઢ્યંદ્ર ઐમ વિનવે, શી-
યળ સેવો સહી નરને રે નાર ॥ શીયળ૦ ॥૩॥

॥ અથ શ્રી સમકિતનું સ્તવન ॥

॥ રે જાયા તુજ વિણુ ઘડી રે છ માસ
॥એ દેશી॥ ધર્મ ખરો જીનવર તણો જ, શિવ
સુખનો દાતાર ॥ શ્રી જીનરાજે પ્રકાશીયો
જ, જોહના ચાર પ્રકાર ॥ ૧ ॥ ભવિક
જન, જ્ઞાન વિચારી રે જોય ॥ દુર્ગતિ પડ-
તાં જીવને જ, ધારે તે ધર્મ હોય ॥ ભ૦ ॥
એ આંકણી ॥ પંચ મહાવ્રત સાધુનાં જ, દ-
શ વિધ ધર્મ વિચાર ॥ હિન કરોને જીનવરે
કહ્યાં જ, શ્રાવકનાં વ્રત ખાર ॥ ભ૦ ॥ ૨ ॥
પંચુખર ચારે વિગય જ, વિષ સહુ મારી રે
હીમ ॥ રાત્રી ભોજનને કહ્યાં જ, ખહુ ખીજ-
નો નીમ ॥ ભ૦ ॥ ૩ ॥ ઘોળવડાં વળી
રીંગણાં જ, અનંતકાય ખત્રીશ ॥ અણુજા-
ણ્યાં કળ કુતડાં જ, સંધાણાં નિશ દીશ ॥

ભ૦ ॥ ૪ ॥ ચળિત અન્ન વાસી થયું જી, તુચ્છ
સહુ ફળ દક્ષ, ધર્મી નર ખાએ નહીં જી,
એ ખાતીશ અભક્ષ્ય ॥ ભ૦ ॥ ૫ ॥ ન કરે
નિધ્નધસ પણે જી, ધરના પણ આરંભ ॥
જીવતણી જયણા ગણી જી, ન પીયે અણ-
ગળ નીર ॥ ભ૦ ॥ ૬ ॥ ઘૂત પરે પાણી
વાવરે જી, બીડે કરતો પાપ ॥ સામાયિક
વ્રત પોષધે જી, ટાળે ભવના તાપ ॥ ભ૦ ॥
૭ ॥ સુગુર સુદેવ સુધર્મની જી, સેવા ભક્તિ
સદૈવ ॥ ધર્મશાસ્ત્ર સુણતાં થકાં જી, સમજે
કોમળ જીવ ॥ ભ૦ ॥ ૮ ॥ માસ માસને
આંતરે જી, કુશ અગ્ર ભુજે વાળ ॥ કળા ન
પહોંચે શોભી જી, શ્રી જીન ધર્મ વિશાળ ॥
ભ૦ ॥ ૯ ॥ જીનધર્મ મુક્તિપુરી દીયે જી,
ચક્રિગતિ ભ્રમણ મિથ્યાત્વ ॥ એમ જીનહુધે
પ્રકાશિયે જી, ત્રાણું તત્ત્વ વિખ્યાત ભ૦ ॥ ૧૦ ॥

॥ અથ પ્રભાતી સ્તવનો ॥

મેં પરદેસી દુરકા, પ્રભુ દરિસણકું આ-

યા ॥ લાખ ચોરાશી દેસ ફર્યા, તેરા દરિ-
સન પાયા ॥ મેં ૦ ॥ ૧ ॥ સુક્ષ્મ બાદર નિ-
ગોદમાં, વનસપતિ વસાયા ॥ અપ તેહિ વાહિ-
કાયમાં, કાળ અનંત ગમાયા ॥ મેં ૦ ॥ ૨ ॥
સ્વર્ગ નરક તિર્યંચમે, કેતા જન્મ ગમાયા ॥
મનુષ્ય અનાર્ય મેં ભગ્યા, તિહાં નહીં દ-
રિસન પાયા ॥ મેં ૦ ॥ ૩ ॥ તેરો મેરે દર-
શણુ અખ ભયો, પુરણ પુણ્ય પસાયા, રૂપ-
અંદ કહે ભાગ્ય ખુલે, નિરંજન ગુણ ગાયા
॥ મેં ॥ ૪ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ સ્તવન બીજું. ॥

॥ જાગે સો જન ભક્ત કહાવે, સોવે સો
સાંસારી હૈ ॥ કર્મ કલંકડી કીચ ભાષ હૈ,
તાથે ભયો બ્રહ્મચારી હૈ ॥ જાં ૦ ॥ ૧ ॥ ત્ર-
સજીવકી હત્યા ન કરે, સ્થાયર કરણા કારી
હૈ ॥ કૂડી સાખ કથન નહીં રૂડા, બોલે
બોલ વિચારી હૈ ॥ જાં ૦ ॥ ૨ ॥ થાપણુ

મોસો અહત ન લેવે, ચોરી મારી નિવારી
 હૈ ॥ પંચ સામે પાણી મહુણ કરીને, અવર
 સ્ત્રીયા બ્રહ્મચારી હૈ ॥ જા૦ ॥ ૩ ॥ સ્નાન
 પ્રમિત જળ જીનકી સેવા, પરિમહ સંજ્યા
 ધારી હૈ ॥ રૂપચંદ સમકિતકે લચ્છન, તાકું
 વંદના અમારી હૈ ॥ જા૦ ॥ ૪ ॥

॥ અથ સ્તવન ત્રીજું. ॥

॥ દેવ નિરંજન ભવ ભય ભંજન તત્વ
 જ્ઞાનકા દરિયા રે ॥ મતિ શ્રુત અવધિ ને
 મનપર્યય, કેવળજ્ઞાને ભરિયા રે ॥ દેવ૦ ॥
 ૧ ॥ કામ ક્રોધ લોહ મચ્છર મારણ, અષ્ટ
 કરમકું હણીયાંરે ॥ ચારે નારી દુર નિવા-
 રી, પંચમ મુંદરી વરિયાં રે ॥ દેવ૦ ॥ ૨ ॥
 દરિશન જ્ઞાન એક રસ જાકું, ક્ષીરોદ્ધિ જયું
 ભરિયા રે ॥ રૂપચંદ પ્રભુ નામકી નાવાં,
 જો ખેઠા મો તરીયા રે ॥ દેવ૦ ॥ ૩ ॥

॥ અથ ગણધર સ્તવન ॥

॥ એકાદશ ગણધરનાં નામ, પ્રહુ ઉડીને
 કરું પ્રણામ ॥ ઇંદ્રભૂતિ પહેલો તે જાણ,
 અગ્નિભૂતિ બીજો ગુણખાણ ॥ ૧ ॥ વાયુભૂતિ
 ત્રીજો જગ સાર, ગણધર ચોથો વ્યક્ત હિ-
 દાર ॥ શાસનપતિ સુધર્મા સાર, મંડિતનામે
 છઠ્ઠો ધાર ॥ ૨ ॥ મૌર્યપુત્ર તે સાતમો જેહુ,
 અકપિત અષ્ટમ ગુણુ જેહુ ॥ મુનિવર માંહે જે
 પરધાન, અચળભ્રાત નવમો એ નામ ॥ ૩ ॥
 નામ થકી હોય કોડી કદ્યાણુ, દશમો
 મેતારજ અવિરલ વાણુ ॥ એકાદશમો પ્રભા-
 સ કહેવાય, સુખસંપતિ જસ નામે થાય ॥ ૪ ॥
 ॥ ગાંધારી વીર તણા ગણધાર, ગુણમણિ ર-
 ચણુ તણા ઘાંડાર ॥ ઉત્તમવિજય ગુરુનો
 શિષ્ય, રતનવિજય વંદે નિશ દિશ ॥ ૫ ॥

॥ અથ છંદો પ્રારંભ. ॥

॥ અથ શ્રી ગૌતમાષ્ટક છંદ. ॥

॥ વીર જિજ્ઞેશ્વર કેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ
જયો નિશ દિસ ॥ જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન,
તો ધર વિલસે નવે નિધાન ॥ ૧ ॥ ગૌતમ
નામે ગિરિવર ચડે, મન વાંછિત હેલા સંપડે
॥ ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ
સંજોગ ॥ ૨ ॥ જે વૈરી વિરુદ્ધા વંકડા, જસ
નામે નાવે હુંકડા ॥ ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પ્રા-
ણ, તે ગૌતમનાં કરૂં વખાણ ॥ ૩ ॥ ગૌતમ
નામે નિર્મળ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય
॥ ગૌતમ જીન શાસન શણગાર, ગૌતમ નામે
જય જયકાર ॥ ૪ ॥ શાળ દાળ સુરહા
ધૂન ગાળ, મનવંછિત કાપડ તંબોળ ॥ ધરશું
ધરણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિ-
નાત ॥ ૫ ॥ ગૌતમ કિદ્ધેા અવિચળ ભા-
ણ, ગૌતમ નામે જયો જગ જાણ ॥ મહોટાં

મંદિર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામે સફળ વિહા
 ભુ ॥ ૬ ॥ ધર મયગલ ઘોડાનિ જોડ, વારૂ
 પોહોંચે વણિત કોડ ॥ મહિયલ માને મોટા
 રાય, જો તુઠે ગૌતમના પાય ॥ ૭ ॥ ગૌતમ
 પ્રભુમ્યાં પાતક દળે, ઉત્તમ નરની સંગતિ
 મળે ॥ ગૌતમ નામે નિર્મળ જ્ઞાન, ગૌતમનામે
 વાધે વાન ॥ ૮ ॥ પૂણ્યવંત અવધારે સહુ,
 ગુરૂ ગૌતમના ગુણ છે બહુ ॥ કહે લાવણ્ય સ-
 મય કરજોડ, ગૌતમ તૂઠે સંપતિ કોડ ॥ ૯ ॥

॥ અથ શિખામણનો છંદ. ॥

॥ વરદાયક માય સલામ કરી, કહું સાર
 શિખામણ એક ખરી ॥ નર નારી સહુ હેડે
 ધરીયે, જીમ આપદ સંકટ ઉધરીયે ॥ ૧ ॥
 પરભાત સમે ગુરૂ દેવ નમો, જીમ દારિદ્ર દો-
 હગ દૂરે જમો ॥ ભગવંત સદા ચરણાં ભ-
 જીયે, કૃપા રીતી કહુ કયુ ના તજીયે ॥ ૨ ॥
 લલિયે નહીં માય ને બાપ થકી, વલિયે નહીં

કોયથી બાંધી જ કી ॥ વિસવાસ ન કિંજે
 નારી તણે, ગુરુ રાજ સમીપથી ગ્યાન ભણે
 ॥ ૩ ॥ દરબાર અલીકન ના ભખિયે, ધર
 ભીંતર સાક્ષી નહીં લખિયે ॥ રખિયે નહીં
 આડ પડોસ સદા, તરિયે નહીં નીર સળેર
 કદા ॥ ૪ ॥ વિવસાય સહુ વિધિસેં કરિયે
 ઠગ દાવ રચી ધન ના ભરિયે ॥ પરદેશે ગા-
 ફિલ ના ફરિયે, નરપતિ થકી ડરતા રહિ-
 યે ॥ ૫ ॥ જુગદાં વ્યસની પરિ ના રમિયે,
 ઋષિ સાધ અનાથકું ના દમિયે ॥ કરિયે
 નહીં આળ અગ્નિ તણી, વળિ દીજીયે સો-
 ખ સુમિત ભણી ॥ ૬ ॥ ગુરુ આસન ઉપરે
 ના ધસિયે, દૂર્જન સંગતિ ના વાસયે, વળી
 ધીજન કીજીયે કુટ કિસી, ધણીવાર ન કી-
 જીયે વાત હસી ॥ ૭ ॥ વયણાં મુખ ખોલ
 હતે પળિયે, સજ્જનથી સ્નેહ ધરી મિલિયે
 ॥ પરનારિની સંગતિ દૂર તણે, પરમારથ
 કારજ નિત્ય ભણે ॥ ૮ ॥ સુખકાર શિખા-
 મણુ એમ કહે, કવિ ઉત્તમ તે જયમાળ લ-

હે ॥ ગુરૂ ચાર લહુ અઠ દીહુ ધરો, ધમ
ત્રોટક નામહુ છંદ ખરો ॥ ૯ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ શ્રી શાંતિનાથનો છંદ. ॥

(પ્રભાતે ભજવાનો.)

॥ સુણો શાંતિછંદ સોભાગી, હું તો થયો
છું તુમ ગુણ રાગી ॥ તુમે નિરાગી ભગવંત,
જોતાં કિમ પડશે તંત ॥ ૧ ॥ હું તો કોથ
કપાયે ભરિયો, તું તો સમના રસનો દરિયો
॥ હું તો અજ્ઞાને આવરિયો, તું તો કેવળ
કમળા વરિયો ॥ ૨ ॥ હું તો વિષયા સુખ-
નો આસી ॥ તેં તો વિષયા કીધ નિરાસી
॥ હું તો કરમના ભારે ભરીયો, તુમે કરમ-
નો ભાર નિવાર્યો ॥ ૩ ॥ હું તો મોહ તણે
વશ પડિયો, તું તો સખળ મોહને નડિયો
॥ હું તો ભવ સમુદ્રમાં ખુતો, તું તો શિવ
મંદિરમાં પહોતો ॥ ૪ ॥ મહારે જન્મ મ-
રણનો જોરો, તેં તો તોડ્યો તેહનો દારો

॥મહારો પાસો ન મેલે રાગ, પ્રભુ તુમે થયા
વિતરાગ ॥ ૫ ॥ મુને માયાએ મેત્રી ફાંસી,
તુમે નિરજાંધ થયા અવિનાશી ॥ હું તો સ-
મકિતથી રે અધુરો, તું તો સકળ પદારથે
પૂરો ॥ ૬ ॥ મહારે તો તુંહિજ એક, ત-
હારે મુજ સરિખા અનેક ॥ હું તો મનથી
ન મેલું માન, તુમે માન રહિત ભગવાન ॥
મહાર કીધું તે શું થાય, તમે રંક તણે કરો
રાય ॥ તુમે એક કરો મહેરબાની, મહારો
મુજરો લેજો માની ॥ ૮ ॥ એક વાર જો
નજરે નિરખો, તો હું થાઉં તુમ ગુણ સ-
રિખો ॥ જે સેવક તુમ ગુણ ગાશે, તે તુમ
સરિખો ગુણી થાશે ॥ ૯ ॥ ભવો ભવ તુ-
મારી સેવા, હું તો માગુછું દેવાધિ દેવા ॥
સાહામું જીવોને સેવક જાણી, એમ હિંદય
રતન જોડયા વાણી ॥ ૧૦ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ કર્મ ઉપર છંદ. ॥

॥ આદિ જીજ્ઞૈષ્ઠ્યર કર્મ પ્રણામ, સમર્પ સ-

રસ્તવતિ સામિણી નામ ॥ કર્મ તણી ગતિ
 ત્રિપતી કહું, કર્મ તણાં ફળ સુણજો સહુ
 ॥ ૧ ॥ કર્મે આદિસર ભગવત્ત, વર્ષ દિવસ
 નવ પામ્યા અત્ત ॥ ભરત બાહુબળે ઝગડો
 કર્યો, કર્મે મલ્લોનાથે સ્ત્રી વેદ વર્યો ॥ ૨ ॥
 આદિસર સાથના યતિ, મૂકી વેશ હુઆ
 મરપતિ ॥ ખંધકસુરિ શિષ્ય પાંચસે, ધા-
 ણી ધાલ્યાં શિવપુર વસે ॥ ૩ ॥ શિષ્ય
 સહુ મૂક્તિ પામ્યા સહી, આપ ભુવનપતિ
 પદવી લહી ॥ કર્મે ચંદ્ર કલંકી થયો, કર્મે
 શ્રેણિક નરકે ગયો ॥ ૪ ॥ કર્મે બ્રહ્મા ક-
 ર્યો કુંભાર, કર્મે વિશ્ણુ દશ અવતાર ॥
 કર્મે ઇન્દ્ર દીવી શીખ, કર્મે મુંજ મંગાવી
 ભીખ ॥ ૫ ॥ કર્મે ઇંદ્ર અહિદયા સું રમ્યો,
 કર્મે રામચંદ્ર વન ભમ્યો ॥ કર્મે પાંડવ ગયા
 વિદેશ, કર્મે નળ ભમિયો બહુ દેશ ॥ ૬ ॥
 દમયંતીને પડ્યો વિયોગ, કુબેરદત્ત માય
 બહેન સયોગ ॥ ખંધક કુમાર ઉતારી ખાલ,
 સતી સુભદ્રા ચઢિયું આળ ॥ ૭ ॥ વંકચુ

જરાય ધરે અવતાર. ચોર થન રહ્યો પાળિ
 મઝાર ॥ મલયાસુદરિ મહાખળ ધણી, પૂર્વ
 કર્મ કર્યાંરે વણી ॥ ૮ ॥ વંશ અથ્રે એ-
 લાચી પત્ર, કર્મે પામ્યો ન્યાન પવિત્ર ॥
 કર્મ વશે શ્રી અર્દ્ર કુમાર, મૂકી વેષ માં-
 ડ્યો વ્યાપાર ॥ ૯ ॥ ગજસુકમાળ શિર
 બાંધી પાળ, ભરી અંગાર કર્યું પરખળ ॥
 કરમે નવનંદ કરપી હુઆ, મૂમન ધન મે
 લીને મુવા ॥ ૧૦ ॥ યુગલ ગયું કમ નાર-
 કી, શુભી સુદર્શન કરમે થકી ॥ મુનિ આ-
 પાઠે કીધું એમ, ગુરુ છંડી વેશ્યા સું પ્રેમ ॥
 ૧૧ ॥ નંદીખેલુ જીઓ મુનિ રાય, મૂકી વેશ
 વેશ્યા ધર જાય ॥ સુરિજ ગતિ ભમે નિશ
 દિશ, કર્મ તણી છે એસી જગીશ ॥ ૧૨ ॥
 સક્રોસલ વાઘણી મૂળ પડ્યો, મેતારજ
 સોનારી નડ્યો ॥ રહ્યો કોશ્યા ધર થુગિ-
 ભદ્ર યતી, કર્મે પાપ ન લાગ્યું રતી ॥ ૧૩ ॥
 ખોડ બળતો પત્રગ જેહ, ધરજેંદ્ર પદચી
 પામ્યો તેહ ॥ મુનિસુવ્રત વાણી અનુસરી,

વાળ પહોંતો દેવન પુત્રી ॥ ૧૪ ॥ પુરવ
 કર્મે શ્રી મહાવીર, શ્રવણે ખીસા ચરણે ખાર
 ॥ નામે હરીબળ માછી વળી, કર્મે સ્ત્રી પા-
 મ્યો નિરમળી ॥ ૧૫ ॥ અરણિક મુની
 દિક્ષાથી પડ્યો, ચંડકોશિયો સુર પદવી
 ચડ્યો ॥ શાસ્ત્ર નિમિત્તિયા કૈ કૈ કહ્યા,
 મૂકી વેશ ઘર વાસી રહ્યા ॥ ૧૬ ॥ મુનિવર
 માસખમણના ધણી, તે ગતિ પામ્યા પત્રગ
 તણી ॥ કરકંડુને જમતાં નાણ, એહ કર્મ
 તણું અહિ નાણ ॥ ૧૭ ॥ કર્મે ઉત્તમ કુ-
 ળની નાર, તેહ વાંછે બાળે ભરતાર ॥ ક-
 ઠિયારો ઇમ શાળે રહ્યા, દ્રવ્ય છાંડિને ના-
 શો ગયો ॥ ૧૮ ॥ કર્મ થકી ભરતે શુ કી-
 ધ, આરિસામાં કેવળ લીધ ॥ વળી તંદુળ
 મચ્છ કર્મે કરી, સાતમે નંક પહોંચે વળો
 ॥ ૧૯ ॥ કુંડરીક પૂંડરીક બંધવ બે, એક
 રાજ એક દિક્ષા લે ॥ પડિયો મુનિવર
 ચડિયો રાય, જરાકુમારે માયો નિજ ભાય
 ॥ ૨૦ ॥ કર્મે દુદર સુરવર થાય, કર્મે ર-

જીવા રંક ને રાય ॥ કર્મે હાથી નર અવ-
 તાર, પ્રત્યક્ષ પેખો મેષ કુમાર ॥ ૨૨ ॥
 બાગપણે શ્રી વચર કુમાર, પાસણે ભણિ-
 વા અંગ ધગ્યાર ॥ લક્ષમણા નામે જે મ-
 હાસતા, કર્મે તે ચૂકી શુભ ગતી ॥ ૨૨ ॥
 મયજામુંદરી નરપતિ સુતા, વરિયો કોટી
 સહુ દેખતાં ॥ કર્મે ચૂકણી મારે પુત્ર, કર્મે
 ભાંછ રહે ધર સુત્ર ॥ ૨૩ ॥ હરિકેશી
 બાગ પૂરત્ર યતી, કુળ ચંડાગનણે ઉત્પત્તી ॥
 કર્મે તણા ગતી જીવો ધરી, સાર દેવ સેવા
 ઉવશી ॥ ૨૪ ॥ સતી સીતા સંકટમાં પ-
 ડી, ઇન્દ્રાકારી બહુ કર્મે નડી ॥ એક રડ-
 વડતાં સધળે ભમે, તેહને કન્યા ન મિલે
 કિંમ ॥ ૨૫ ॥ કર્મે તણાં ફળ જો જો દે-
 વ, બહોત્તેર સહસ પરણ્યા વસુદેવ ॥ કર્મે
 કેસરી કેવળ ત્રિયો, કર્મે ભામડજ છ-
 વીયો ॥ ૨૬ ॥ કર્મે ભગિની કરવા દ્રોહ,
 કર્મે શુભી થયાં સુરલોચ ॥ કર્મે ચોરી રો-
 હીણ કરે, કર્મે પુણ્યવંત ભૂખે મરે ॥ ૨૭ ॥

કર્મે ચિક્રમને શિર આળ, કર્મે કેવળ બે-
 વતો બાળ ॥ ધણી વેઠ લગે નવ નારદ,
 કર્મે શુદ્ધ બુદ્ધ પામ્યા બગદ ॥ ૨૮ ॥ ચૈ-
 દ પુરવચારી જે મુનીસ, પડ્યા નિગોદ
 વહી નિશ દીસ ॥ સુબુમ રાજ નરકે ગ-
 મણ, બ્રહ્મદત્તને ગમિયા નયણ ॥ ૨૯ ॥
 દ્રઢ પ્રહારે કરો હુત્યા ચાર, તોહી મૂઝિ
 ફળ લોંચાં સાર ॥ ગૌતમ સ્વામી ગણધર
 જોય, દેવશર્મા બ્રાહ્મણ પ્રતિબોધ ॥ ૩૦ ॥
 કર્મે તણી ગતિ કિમે કહેવાય, નિજ પ્રેમદા
 શિર કીડો થાય ॥ કર્મે અર્જુન માળી અ-
 જગાર, પાતિક ઉતર્યાં નિરંધાર ॥ ૩૧ ॥
 હરિશ્ચંદ્ર રાજ સાહસ ધીર, કર્મે કુંજ ધરે
 વહું નીર ॥ ૩૨ ॥ પરસુરામ જમદગ્નિની જાત,
 ક્ષત્રીના તેણે કીધા ઘાત ॥ ૩૨ ॥ પ્રભવો
 હુતો મહોટો ચોર, તેણે લીધું સંજમ પ્રત
 ધોર ॥ ભદ્રમાહુ સ્વામી ગુર ભાય, વરાગિ-
 હર નામે કહેવાય ॥ ૩૩ ॥ મુકી દીક્ષા
 જામે જોય, ધણીપરે કરે ઉદરનો પાય ॥

સનંતકુમાર કરતો રંગરોળ, દીલે રોગ ઉ-
પન્થા છે સોળ ॥ ૩૪ ॥ દશ શિશ રાવ-
જી કીધ કહસોલ, કમ્મે દશ શિશ હુઆ રો-
ળ ॥ કમ્મે નિર્ધનને ધન્યવંત, કમ્મે થાયે સં-
ત અસંત ॥ ૩૫ ॥ ચંપકસેન દાસીનો પુત્ર,
લીધું મૃત હતધર મુત્ર ॥ કમ્મે પુત્ર કેવલ-
સિરી લહે, પામી કેવળ ધરમાં રહે ॥ ૩૬ ॥
કીધાં કમ્મે ન આવે પાર, દેખો દ્રૌપદી
પંચ ભરતાર ॥ શાસ્ત્ર માંહિ છે ધણા વિચાર
તે કહેતાં નવ આવે પાર ॥ ૩૭ ॥ સુળસા
આવિકા કમ્મે ઓધાન, સુત બગીસેં ધરયા
પ્રધાન ॥ એક ધરમીને થાયે નુકશાન, એક
પાપી પામે બહુ માન ॥ ૩૮ ॥ તે દેખો મ-
ન નવિ ધરજો રોષ ॥ પુરવ કરમ તણા એ
દોષ ॥ નિંદા ન કરો કેા કહે તણી, નિં-
દાએ થાયે દુરગતિનો ધણા ॥ ૩૯ ॥ જેહને
હોય નિંદાનો ઠાળ, તે બોલ્યો ચોથો ચંડા-
ળ ॥ પરતણી જે નિંદા કરે, પિંડ પોતાનો
પાયે ભરે ॥ ૪૦ ॥ તેહને સાધુ કહે જગ

ખાપ, જે કહે ને ન કરે સંતાપ ॥ કવિ કહે
 તસ લાગું પાપ, જેમ મુજ દુઃખ તે સધળાં-
 જાય ॥ ૪૧ ॥ જેહને જેવી હોય મતિ, તે-
 હને તેવી થાયે ગતિ ॥ તે દેખી મન નાંવ
 ધરજો રોષ, પૂરવ કર્મ તણે એ દોષ ॥ ૪૨ ॥
 જો કરો નિંદાની ખાંન, નિંદા આપ કરો
 દિનરાત ॥ નિજ આતમને દિયો ઉપદેશ,
 તે જન કરશે મુક્તિ પ્રવેશ ॥ ૪૩ ॥ તપ
 ગમ્મ નાયક જગ ગુરુ નામ, શ્રી હીરવિજય
 સૂરિ અભિરામ ॥ પરંતર શ્રી વિજયસેન
 સૂરીસ ॥ રતનસાગર પ્રજુમે નિશાદીશ ॥ ૪૪ ॥
 ॥ કૃપીશ. ॥

(હરિગીત છંદ.)

॥ ધમ આદિનારે અંતરારે, કર્યાં કરમ
 સહુ ભોગવો ॥ શ્રી ચક્રવર્તિ પદ વસુદેવ
 રામ, શુભ અશુભ ફળ ભોગવો ॥ સુણ
 જીવડા એક પુણ્ય કરતાં, દુઃકન સધળાં ખે-
 પિયે ॥ મુક્તિ નારી પામે સારી, જિનવર
 વાણી જે પિયે ॥ ૪૫ ॥ મતિ. ॥

॥ અથ ઉપદેશક પ્રભાતીયાં પ્રારંભ ॥

જાગ્ય તું જાગીને જો જરા જીવડા,
ચિંથ આ તો સર્વ જાથ ચાલ્યું ॥

કોણ રાજા વળી કોણ રંક દીસે,
કાળે તો સર્વનું વેર વાળ્યું ॥ જાગ્ય૦ ૧॥

કાળ અનાદિથી ચોગતે રડવડ્યો,
ભડભડ્યો કોધની ઝાળ માંધ ॥

વેર બહુ બાંધીયાં પ્રાણી ત્રિરાત્રીયાં,
ચિત્ત દયા તુજને નાવી ભાઈ ॥ જાગ્ય૦ ૨॥

પૃથ્વી પાણી ને અપ તેડિ વાયરો,
વનસ્પતિ વંશે વીણારો ॥

કહો કેમ છોડશે હાડ હુવે તોડશે,
મગશે જ્યારે તુમ જમ ત્રાસો ॥ જાગ્ય૦ ૩ ॥

લક્ષ ચોરાશોની યોનોમાં બહુ ભમ્યો,
અતિ રમ્યો વિષયના જોર માંધ ॥

નારી પરદારા રમત કરી રાચીયો,
માંચીયો આપ છગમાંજ ભાઈ ॥ જાગ્ય૦ ૪ ॥

શ્રી જૈનધર્મનો મર્મ જાણ્યો નહીં,
તો કહો કેમ કરી મોક્ષ જાવે ॥

કઠણ જે કેવળી સ્વામીનું કામ છે,
લક્ષ્મિ કર્યાથી ભક્તી વિષ પાવે. ॥ પ્રાં ૫ ॥

॥ અથ ઉપદેશક પ્રભાતોયું બીજું. ॥

પ્રાણી ભજ, પ્રાણી ભજ, ભજ અરિહંતને,
દાળ ભવ ફંદને, પાપ નિકંદને દુરકીજે ॥

૫૨ દયા પાળવી, જંતુ લે જાળવી,
ઉઠ્ય જન્મ્યા તણે લહાવો લીજે ॥ પ્રાં ૬ ॥

રમણ ભમણ કરી ચરિતિમાં ફરી,
સ્થિર રહી ન ઠર્યો કોઈ ઠામે ॥

ઉઠ્ય આળસ તણ લે જીતને ભણ,
જા જઈ યેસ અચળ ઠામે ॥ પ્રાં ૭ ॥

એહ સંસાર તો દિસે છે કારમો,
કારમો કુટુંબ ને પરિવારો ॥

કોણ માતા વળી કોણ તાતા દિસે,

કોણ બ્રાતા ભાઈ મન વિચારો ॥ પ્રાં ૮ ॥

કોણ ભગિન પ્રિયા કોણ સાચી ત્રિયા,

કોણ તુજ નંદને કોણ કેનો ॥

સાંજ સમય જેમ પાંખી ટાળે મળ્યાં,
 પ્રભાતે લાધે ન પતો તેનો ॥ પ્રા૦ ૪ ॥
 એહિ પરિવાર્યો દિસે છે સ્વાર્યો,
 ધારતો માં રખે કોઇ તારો ॥
 કાળ માંથે ફરે સૌ જનને ચરે,
 કોણુ બેટો ન બાપુ બિચારો. ॥ પ્રા૦ ૫ ॥
 બાપ બેટો રહેવે બેટો ચલતો હોવે,
 એહિ તો અચિરજ મોયે આવે ॥
 તિઃશમો થઇ આપ દાવે રહિ,
 કાળ તો સર્વને લેઇ જાવે ॥ પ્રા૦ ૬ ॥
 એમ જાણી કરી ઉત્તમ પ્રાણીયા,
 શ્રી વિનરાગનો ધર્મ કોજે ॥
 વસુ દસ પાપ કરાવે સંતાપને,
 દુરથી તેહનો છેહ દોજે. ॥ પ્રા૦ ૭ ॥
 એહુ ઉપદેશ ચિત્ત સ્થિર કરી સ્થાપજે,
 કાપજે કર્મને વિર થાઇ ॥
 કેવળચંદ આણુંદમાં એમ કહે,
 રાખજે ચિત્ત નિત્ય જ્ઞાનમાંધ. ॥ પ્રા૦ ૮ ॥

અથ ઉપદેશક પ્રભાતીયું ત્રીજું. ॥

૧૨ સંસારમાં સજ્જનો છે નહીં,
 ૧૨ અકાળને કોઈ વારોઃ ॥
 ૧૨ શુભ ધર્મને મર્મની વાતને,
 માનમાં આ સમે તો ઉઝારો. ॥
 ૧૨ નહીં હામ ને ઠામ ઠરવા તણું,
 ૧૨ આ દેહના ખાર ગારો;
 એક અરિહંતને આજ તું યાદ કર,
 તથા ન આવશે કોઈ સારો ॥ એક૦ ૧ ॥
 તણું તું માનવી કોણ લેખા માંહી,
 ૧૨ીં વન રાજવી કેંક ઘાલ્યા ॥
 ૧૧૫ના પંથથી પુરુષ કેંક પામ્યા,
 ફેંકી ખાજુમાં કેંક ઘાલ્યા;
 ૧૨ તું ધીર ધર વાત વિચારને,
 આવશે આપણો કો દિન વારો. ॥ એક૦ ૧૨ ॥
 ત્યત જંજાળમાં જોડિયું ચિત્ત તેં,
 મિત્રાં ધ્યાન તો નાહીં જોયું ॥
 વર્થ આ કાળ વહી જાય છે વાસમાં,
 માંત ના રાખી તો સર્વે ખોયું ॥

લેથી વિચારેને આણી વિવેકને,
 તે થકી આતમા આજ તારે ॥ એક૦ ૩ ॥
 કોણુ મા બાપ ને કોણુ કાકા દિસે,
 સ્નેહ સ્વાર્થ માંહિ છે સગાઇ ॥
 તન આરોગ્ય ત્યાં સુખી છે તમ તણાં,
 ઠાક એ છે જગતની ડગાઇ ॥
 ધર્મમાં ધ્યાન જો ધારીયે ધીરથી,
 એ થકી સર્વે આણુંદ કરે ॥ એક૦ ૪ ॥

અથ દાન, શીળ. તપ અને ભાવનું
 પ્રભાતીયું. ॥

॥ રે જીન જૈન ધર્મ કીજીએ, ધર્મના
 ચાર પ્રકાર ॥ દાન શીયળ તપ ભાવના,
 જગમાં એટલું સાર ॥ રે જીવ૦ ॥ ૧ ॥ વ-
 રસ દિવસને પારણે, આઠીસર સુખકાર ॥
 શેલડી રસ વોરાવિયો, શ્રી એયાંસ કુમાર
 ॥ રે જીવ૦ ॥ ૨ ॥ ચંપાપોળ ઉઘાડવા,
 ચારણીયે કાઠયાં નીર ॥ સતીય સુલદા જશ

થયો, શીયળે સુર નર ધીર ॥ રે છવં ॥
 ૩ ॥ તપ કરી કાયા શોષવી, સરસ નીરસ
 અહાર ॥ ધીર છલુંદ વખાણીયો, ધન ધનો
 અણગાર ॥ રે છવં ॥ ૪ ॥ અનિત્ય ભા-
 વના ભાવતાં, ધરનાં નિર્મળ ક્યાન ॥ ભરત
 આરિસા ભુવનમાં, પામ્યા કેવળ જ્ઞાન ॥
 રે છવં ૫ ॥ જૈન ધર્મ સુરતર સમો, જો-
 હનો શીતળ છાયા ॥ સમય સુંદર કહે સે-
 વતાં, વંછિત ફળ પાયા ॥ રે છવં ૬ ॥

॥ અથ ઉપદેશક લાવણીઓ પ્રારંભ. ॥

॥ કયા દેખું જગતકા જ્યાસ, નજરસે
 ન્યાળો ॥ નજરસેં ॥ સગ મોહની કેરે વશ,
 દુનિયામેં ભાળો ॥ ૧ ॥ બડા મોહની કેરો
 જોર, વદત એમ તાણી ॥ વદત ॥ સગ
 વિચનો પકડી હાથ, નાંખે નકંડી ખાણી
 ॥ ૨ ॥ તેહ દુઃખથી છૂટવા આપ, કરો ઉ-
 પાય ॥ કરો ॥ જન મુનિવર વીચરે જોહ,

વંદો તસ પાય ॥ ૩ ॥ આ સંસાર સમુદ્ર
 માંહો, તારણુ તે દેવા ॥ તારણુ ૦ ॥ તેહ
 તણી કરો તુમે નીત્ય, શુદ્ધસેં સેવા ॥ ૪ ॥
 જોયા ભર આવી તુમ વેગે, દૂર પગાય ॥
 દુરગા જન્મ કષ્ટ મર્ણુનો ભય, દિલથી જાય
 ॥ ૫ ॥ વળી તજો પરનારી સંગ, સદા સુ-
 ખકારી ॥ સદા ૦ ॥ છગમેહ તણો તમે વધો,
 મેલો વિસારી ॥ ૬ ॥ પુજ્ય રૂગનાથજી પ-
 સાય, કીધી જોડ સારી ॥ કીધી ૦ ॥ કેવ-
 ળચંદ્ર તણી આ અરજ, લીધો દિલ ધારી
 ॥ ૭ ॥ ઇતિ સમાપ્તમ્.

॥ અથ ઉપદેશો લાવણી બીજી ॥

॥ ખીત ગયો નરભવકો અવસર, નહીં
 સુકૃતકો દાજ કયો ॥ મનકો મેલ નિરયો
 નહીં મૂરખ, ઉપર સાધકો સ્વાંગ ધર્યો ॥
 અદ્ય ઉગર ઓતખ લે અપની, નિગોદમે
 કયું નીમ ધરે ॥ કંઠ નહીં યા કો જીવ હ-

મારો, પાપ કરમ કર પિંડ ભરે ॥ દયા દા-
 ન તપ જપ સમરનકું, દિલસેંતિ સખ દૂર
 કરે ॥ કામ ક્રોધ કુમતિમેં કાળો, પાપ વિ-
 ના પગભર ન સરે ॥ ધોળા આય લગા
 અખ શિરપર, દુરગતિકા દુખસેં ન ડરે ॥
 અથાગ પૂર સમુદ્રમેં પાડયો, ભવ જળસેં
 કહો કેસેં તરે ॥ છલ્યાકા પરવસમેં પડિયો,
 સરસ પરાયો માત્ર ચરયો ॥ મનકો મેલ
 મિટયો નહીં મૂરખ, ઉપર સાંધકો સ્વાંગ
 ધર્યો ॥ ૧ ॥ ઐ આંકણી ॥ પેટ પોષ-
 તા ફરે પીંડ માંહી, હાડ માંસ વધિયો લો-
 હી ॥ માત પિતા સખ કુટુંબ કબીલો, કામ
 નહીં આવે કોઇ ॥ મુખપર મોટી મનમેં
 ચાંઠી, સ્વાસ્થકી દુનિઆ જોઇ ॥ પચ પચ
 મરે ધનોકે કારણ, માનવ જનમ દાના ખો-
 ઇ ॥ મેં મતહીન બુદ્ધિકો વિણકો, ધનસેંતિ
 મનચ્છા મોઇ ॥ સરયો ન સીજયો કામ ર-
 તાંભર, બેઠ રહ્યો મનમેં રોઇ ॥ કુચુરકો
 રંગ લાગ રહ્યો હે, જૈનધર્મ ફીલમેં ન જર્યો

॥ मनको २ ॥ बेज पेर मन मांछे भगन
 मेरे, पडिया पोआरे पासा ॥ अनमतको
 कोछ विरलो परमे, कंचन नहीं पीतण आ-
 सा ॥ उनक कामिनीकी मन मांछे, लग रही
 छे अधिकी आसा ॥ मुणपर लोको को कछे
 में, महुअत मांछे कीया वासा ॥ में किरि-
 या पाछुं मुनिवरकी, होष नहीं लागे भासा
 ॥ कीयो कपट अ पेट बराबरे, रोटाका लग
 रह्या सांसा ॥ औसो कपट में कयो आक-
 रे, रति नहीं परबवसें डरयो ॥ मनको ३
 ॥ अज वसेकुं आय पेर कर, अपने
 तनको पोअ कीयो ॥ पछे आंध्यां पाप प्रा-
 णीया, नहीं सुजसको लाल लीयो ॥ अक्षि
 करी नहीं सात जेत्रकी, नहीं निअंथकुं दान
 दीयो ॥ निंदा कीनी जैन धरमकी, सात
 व्यसनको जछेर पीयो ॥ साधु श्रावक संवर
 कर कर, निर्मण करता आप हियो, जिन-
 दास आभ तुण्डाकी लागी, कोछ गिनतमें
 मेरो ज्यो ॥ आछु नहीं मानी अरिहंतकी

મેં, આગમસેંતી અલગ કર્યો ॥ મન૦૭ ॥

॥ અથ વૈરાગ્ય ઉપદેશક દોહા. ॥

હિંસા દુઃખની વેલડી, હિંસા દુઃખની ખાણ;
અનંતા જીવ નરકે ગયા, હિંસા તણે પ્રમાણ. ૧
દયા તે સુખની વેલડી, દયા તે સુખની ખાણ;
અનંતા જીવ સ્વર્ગે ગયા, દયા તણે પરિમાણ. ૨
જીવ મારતાં નરક છે, રાખતાં છે સર્મ;
એ બેહુ છે વાટડી, જીવ જાવે તિણ સમા. ૩
વિણ કપાસ કપડું નહીં, દયા વિના નહીં ધર્મ;
પાપ નહીં હિંસા વિના, બુઝો એહજ મર્મ. ૪
ધર્મ કરો રે તમે પ્રાણીયા, ધર્મ કરતાં નિર્વાણ;
ધર્મ કર્મ જાણ્યાવિના, તે નર પશુ સમાન. ૫
ધર્મ કરો રે તમે પ્રાણીયા, ધર્મ થકી સુખ હોય;
ધર્મ કરતાં જીવને, દુઃખીયાં ન દીઠાં કોય. ૬
જીવ દયા પાળી સહી, પાળી છે છકાય;
તે વસ્તા ધરનો પ્રહુણો, મીઠાં જોજન ખાય. ૭
જીવ દયા પાળી નહીં, પાળી નહીં છકાય;

તે વસ્તા ધરનો પ્રહુણો, જેમ આઠ્યો તેમ જાય. ૮
 ખરો માર્ગ વીતરાગનો, સુખ દુઃખ ઝીણું લેઈ;
 સેઠા હોયતો સરથજો, મનમાં આણી ઉમેદ. ૯
 ઢીલ ન કીજે ધર્મકી, તપ જપ લીજે હુંટય;
 જેશી શીશી કાચકી, જરો પલકમાં ફુટય. ૧૦
 દુઃખમ આરો પાંચમો, નિશ્ચય રાખજો મન;
 થોડામાંહી નફો ધણો, જેમ કુંડામાં રતન. ૧૧
 નિશ્ચય હોવે સ્ત્રી, નિશ્ચય સુખજ હોય;
 ક્યાતણાં ફળ જાણજો, કદીય ન નિષ્ફળ હોય. ૧૨
 છાનડી સ્થિતી પાક ગધ, તોનકું એ ઉપદેશ;
 ખરો માર્ગ વીતરાગનો, જેમાંકુંડ નહીં સવલેશ. ૧૩
 સાધુ તો અંકન આવના, શીતળ જનકો અંગ;
 લહેર ઉતારે ભુજંગકી, દેવે જ્ઞાનકો રંગ. ૧૪
 કરો કમાઈ આપકી, વાવર ને લે લાવ;
 મત કર આશા પારકી, ફાવે નહીં કો દાવ. ૧૫
 દેખી દોષ પરના કહે, આપ ન દેખે દોષ;
 હિત કરી જો કોઈકહે, તો તેપર કરતો રોષ. ૧૬
 લધુતા રાખો ગુણ ગ્રહી, મોટપ મેલી દુર;
 લધુતામાં પ્રભુ પદ મળે, પ્રીતિ કુંળ તુર. ૧૭

સંગ ન કીજે નીચકી સદ્ગુણ લોપે જોહ;
 અણુચીત્યું દુઃખ ઉપજે, એમાં નહી સંદેહ. ૧૮
 ધન તન જોખન સંપત્તિ, મળીયા પુણ્ય પ્રસાદ;
 કરને કરણી પાવરી, પરભવમાં સુખ થાક. ૧૯
 મારું તારું શું કરે, એમાં દુઃખ અપાવ;
 મારું તારું મેલતાં, તરીયે ભવ જળ પાર. ૨૦
 કોંવી માની લોભીને, જો વશ કરવા મહાય;
 મુન્યનમીવાતઆપીયે, તોવશઆવેઉભાય. ૨૧
 મારું મારું કરી મરે, કરે કપટ ને જૂઠું;
 પ્રાણ ગયે નિજ પ્રિય પણ, કોઈ ન આવેપુંકર. ૨૨
 ધન ભંડારો ધરી રહે, રહે ઝરખા માળ;
 સગાં સનેહીજૂઠાપડે, જ્યાંઆવ્યોજમકાળ. ૨૩
 મોટા મોટા રાજવી, વળી મોટા ધનવાન;
 રાજપાટતજીયાલીયા, બળીમુઆશમશાન. ૨૪
 રાવણ સરખા રાજવી, જરાસંઘ સમ જોધ;
 દુર્યોધનસમદુરમતિ, ગયાચાલીતજીકોધ. ૨૫
 પિતામાતા મહાબંધુજન, જીઓસુતાશમશાન;
 ગયા સનેહીયો કેટલા, એ લેવું એવાન. ૨૬
 જેમ ગયા તેમ આપણે, જાવું એહ જરૂર;

પણખાપણનથીજાણતા, વખતનજીક કેદુર. ૨૭
 જીવાન જાણે નથી જાણું, વૃદ્ધ ગણે મન ઝોમ,
 સૌ જાણે રહેતું અમર, કોણ રહ્યું પણ દેમ. ૨૮
 વહેલા મોડા સહિ ગયા, તેડું આઘ્યું તરત;
 તેમ જાણું છે આપણે, જ્યારે આવે અંત. ૨૯
 ફેર પડે નહીં પક્કનો, નહીં વાયદો થાય;
 પ્રજાખોદ્યા કે અણચિંતા, જંગલકે ધરમાં. ૩૦
 જાળક મોટું થાય તેમ, માત ધરે મન હૃદય;
 કાળ ખુશી થઇ મન ગણે, ખુટ્યાં એટલાં વર્ષ. ૩૧
 મનવાળા મન સમજીને, શોક ધરે શામાત;
 ધરડાં જીવાન સરવને, એ લેવી છે વાર. ૩૨
 રડે કૂટે નહીં દેખશે, મરતાં નહીં મળાય;
 સ્વપને જોયું જેટલું, જાગે કેમ જણાય. ૩૩
 કાગળ કેસ નાવથી, તરવું સાગર માંહિ;
 મંથ કુસંગી સંગ છે, શી રીતેજ તરાય. ૩૪
 ઇચ્છા જેવું અવરતું એતું આપતું થાય;
 નહીં માનો તો કરી જીઓ, જેથી તુર્ત જણાય.
 કરે કરે કરી અન્યને, શિક્ષા દેવી સહેલ;
 પોતે પહેલજ કાઢવી, એ છે અતિ મુસ્કેલ. ૩૫

સ્ત્રી તો બીજાની બેસડી, કહેવામાં છે મહેલ;
 તનમનથી તે ત્યાગવી, એછે અતિ મૂરકેલ. ૩૭
 જે પહેર્યું તે ફાટશે, કુદ્યું તે કરમાય;
 અણ્યું હોય તે ખડી પડે, નામ ધર્યું તે જાય. ૩૮
 આ શિખામણ સાચી કહી, સર્વને હિત આણ;
 કાંઈક કયા કરણા રાખજો,
 ત્યારે સાંભળ્યા કે પ્રમાણ. ૩૯
 રાત્રી ગમાઈ સોયતે, દિવસ ગમાયા ખાય;
 હિરા જેસા મનુષ્ય ભવ, કવડી બદલે જાય. ૪૦

॥ અથ સજ્જન વિષે દોહા. ॥

સજ્જન હીરાસેં અત્રિક, મુલ ન જાકે હોત;
 કહુ પરાયો હોત નહીં, દુઃખમેં હોત ઉધ્યોત. ૧
 સજ્જન શું અંતર નહીં, રાખે કોઈ સુજન;
 સજ્જનસેં સુખ હોત હૈ, યહુ નિશ્ચે મનમાન. ૨
 સજ્જન જગમેં બહુ નહીં, વિરલો કહું દિખાત;
 તિહિ પિછાન કીજે સુખદ, જાતે સખ દુઃખ જાત. ૩
 સજ્જન પર ઉપકાર કરી, લેત ન કહુ ધહુ દામ;

દેવ શ્રદ્ધાનો આદિયે, સમય શું આવત કામઃ ૪
 સજ્જન સમ જગમે નહિ, અવરસુ કોઇ પુમાન;
 આપ બહુત દુઃખ દેખિકે, દેત ઐર સુખજનન. ૫
 સુજ્જન સ્વભાવ દેખિકે, આપહુતા સમઠિઓ;
 સજ્જનતા સખતઅધિક, યા સમ ઐર ન કોઓડ
 સજ્જન નામ ધરાયકે, ભરકત જગમે ઐર;
 પૈ લગ્નન પુત દેખિકે, સંગ ન કીજીએ ઠીર. ૭

॥ અથ વૈરાગી પદો પ્રારંભ. ॥

સાખાસ સાખાસ છે તારી જનનેરે. એ રાગ.

॥ જાણુ જુઠું જીવિત ખડું માન્યમાંરે,
 રાખ ધાન્યમાંરે; રાખ ૦ ॥ સાખા ૦ ૧ ॥ આ
 જગની તો જુઠી કાયા, જુઠી મોહ ભ્રેક્ષી
 માયા; કાચ કુપ છે કાયા, રાખ ૦ ॥ સાખા ૦
 ૨ ॥ કીસકી માતા કીસકા ભાઈ, કીસકી
 જોડ લોક લુગાઈ; સ્વારથકી સગાઈ, રાખ ૦
 ॥ સાખા ૦ ૩ ॥ પ્રભુ નામકું - હૃદયે ધરનાં,
 એ રીતે રહેગા શરણા; ભવ સાથેર તરણા,
 રાખ ૦ ॥ સાખા ૦ ૪ ॥

॥ ૫૬ બીજું. ॥

॥ પ્રભુકા ધ્યાન કરો તમે પ્યારા રો ॥ પ્રભુ.
એ દેક. પ્રભુજીકે નામસેં પાપ કટન હૈ,
અશુભ કર્મ દુર જાવે રે. ॥ પ્રભુ૦ ॥ ૧ ॥ યા
જગતમેં એર કોઇ નહી હૈ, એક પ્રભુજી ક-
હાવે રે. ॥ પ્રભુ૦ ૨ ॥ માત પિતા સખ સુખ-
કે સાથી, દુઃખમેં કોઇ નવ આવે રે. ॥ પ્રભુ૦
॥ ૩ ॥ યા દુનિયાકી જૂઠી હૈ માયા, જૂઠા
જાગ ફેલાવે રે. ॥ પ્રભુ૦ ॥ ૪ ॥

॥ ૫૬ ત્રીજું ॥ (ચોપાઇની દશી.)

॥ રિખલ અંજીત સંભવ સુખકાર, અ-
ભિનંદન પ્રભુ જગ આવાર ॥ સુમતિ પદમ
પ્રભુ તારણ જહાજ, પ્રભુમું શ્રી ચોવાશે જી-
નરાજ. ॥ ૧ ॥ સુપારથ ચંદ્રપલ સ્વામ,
સુવિધિ શીતળ જીત કરં પ્રજામ ॥ મેયાંશ
વાસુપુજ્ય સારો કાજ ॥ પ્ર૦ ૨ ॥ વિમળ
વિમળમતિ દાયક દેવ, અનંત ધર્મ જીત

કરીયે સેવ, ॥ શાંતિ કરેા મો શાંતિ મહા-
રાજ, ॥ પ્ર૦ ૩ ॥ કુંથું અર મહિ છન બ-
હુ, શ્રી મુનિસુવ્રત ત્રિજગમણુ ॥ નમો નેમ
રાખેા મુજ લાજ, ॥ પ્ર૦ ૪ ॥ પારસ્વનાથ
મહાવીર દયાળ, બવ દુઃખ ભંજન પરમ
કૃપાળ ॥ મુક્તિ નગરકો લીનો રાજ, ॥ પ્ર૦
૫ ॥ તુમ ખિન નહિં કોઇ તારણહાર, તિ-
લોકરિખ ઇમ નિશ્ચે ખાર ॥ અરજ કરે ઘો
શિવપુર સાજ, ॥ પ્ર૦ ૬

॥ અથ પદ ચોથું ॥

॥ હમકા નહીં ભરેંસા રે, કરલે ચલનેકા
સમાન ॥ લખ ચોરાશી ભમકે આયા ગર્ભ
કીયા આસ્થાન ॥ હમ૦ ૧ ॥ ઉત્તમ કુળમેં
જન્મ લીયા હૈ, મુખમેં ખાન ઓર પાન ॥
બીડ પડયા તેરા કોઇ ન સાથી, સાથી પુણ્ય
ઓર પાપ ॥ હમ૦ ॥ ૨ ॥ આશા તૃણા

ભુખ ચોર નિંદ્રા, ક્રુમતા રૂપ નિધાન ॥ કિ-
 ન દિન બાંધે પાપકો સંગત, વ્યાપે કોઈ ઓ-
 ર માન ॥ દમ૦ ૩ ॥ જૂઠા સખ એ જગત,
 પસારા નારો વિષકો બાન ॥ માયા લોભ
 આઢકે વૈરી, ઇનશુ કીયા પહીચાન ॥ દમ૦
 ૪ ॥ પાંચો ચોર મુસે ધર તેરા, ઇનકી ખો-
 દી બાન ॥ ઇતને ચોર બસે તન અંદર, મો-
 હ વડા સુસતાન ॥ દમ૦ ૫ ॥ દો દિનકા
 ઇહુ ગોખલરાસા, ઘોરે ત્રાયા બાન ॥ કાળ
 વૈરો તેરા શિરપર ખેલે, સાંધિ ફિરતા બાન
 ॥ દમ૦ ૬ ॥ ભાર્યખંધ સખ સગાં સંબંધિ,
 રાખે તેરા માન ॥ અંત સમે કોઈ કામ ન
 આવે, કિસપૈં માન ગુમાન ॥ દમ૦ ૭ ॥ જ-
 પ તપ શીળ કરો શુભ સંગત, સાધુ સુપાત્રે
 દાન ॥ સેવ સાધુ ચરણે ચિત્ત દયાવો, પ્રભુ
 ભજ તજ અભિમાન ॥ દમ૦ ૮ ॥

 * અથ પદો સમાપ્તમ. *

નાટકના રાગનાં સ્તવનો વિગેરે.

ખમર નહીં આજીવમે પત્તકીરે. એરાગ.

સુકત કરનાં હોયસો કરસે, કોણ જાણે કલકી;
કુડ કપટ કર માયા જોડી, કર બાતાં છલકી;
પાપ પોઠણી શિરપર તેરે, કેસે હોય હલકી. ખ. ૧
માલતાત સુત બાંધવ બેની, સમજીગ મતલબકી;
કાયા માયા નાર હવેલી, એ તેરી કબકી. ખ. ૨
મન માવત તન ચંચળ હસ્તો, મસ્તા હેબકી;
સત્ગુરુ અંકુશધરો શિરપર, તજે સંગત ખલકી. ખ.
જબ લગ હંસા રહે દેહમાં, બાતાં મંગલકી;
હંસા છોડ ચલાજબ દેહી, મરીઆં જંગલકી. ખ. ૪
દયા ધરમ સાહેબકો સમરન, ચલ મારગ સતકી;
રાગદ્વેષ નરખનાદિતમે, બાનંતો અખમલકી ખ. ૫

॥ ૨ ॥ છે જન પાલક એ રાગ.

પરમાત્મા પ્રભુ કહણા કરજો, આ અર્જ અમારી
હિર ધરજો. દેક. હે નિરંજન નિરાકાર, સૌને

છે તારો આધાર; તુજ વિષ્ણુ આ મુનો સં-
 સાર, વંદન કરીએ વારંવાર. પરમાત્મા. ૧
 સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં તારો વાસ, અદ્ભુત તેજ તણા
 આભાસ; આજ અમે કરીએ અરદાસ. અં-
 તરમાં છે મોટી આશ. પરમાત્મા. ૨ તુજ
 ભરોંસે હું મુખધામ ! આરંભ્યું આ મોકું કા-
 મ; વિધ્નો ઢાળી તમે તમામ, પુરણ કરજો
 મનની હામ. પરમાત્મા. ૩ જૈનબાળ સહિ
 સંગે ગાય, પ્રેમ ધરી તે વંદો પાય; જસની
 ઠંઠા અંતર માંય, સેવક જાણી કરજો સહાય.
 પરમાત્મા. ૪

॥ ૩ ॥ જુજંગી હંદની ચાલ.

થાકું જાણે ઇંગ્લીશ કહે હું ભણેલો,
 જાણે પદવી એલ એલ બીની ચઢેલો;
 એનો ઠાઠ જાણો તમે મુજ યારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧
 પેહુરે બુદ માળાં અને કેટ ટાપી,

શીપે પાટણી હાથમાં શેલો સોટી;
 વળી બંધ બાંધે ગળે બંધ સારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૨
 બળરે ચાલે ગેફમાં ચમ ચમ,
 દીપે હાથ ગુલાબ છડી સુગંધ;
 પરોરે ગળામાં ધણા પુષ્પ હારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૩
 અતર તેજ ચોળી રહે રંગ રસમાં,
 વળા બાંધળા સુખમાં ધાલે ચરમાં;
 નીશા પાણી લેતા ચાલ્યા બપ કુમારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૪
 નીશા લહેરમાં ડોલતા મરત મદમાં,
 બરા છાકટા નહીં રહે નીજ હૃદમાં;
 પુછે એક બાળ(ને) શો વીચાર તારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૫
 બોલ્યો ત્યારે બાળો લીધો માત્ર પાણી,
 ચાલો સે'લ કરવા જઈએ આજ છાની;
 રમ્યો સવને એજ વીચાર સારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૬

મુકયા આજથી છાકરા એવા છુટા,
 મળ્યા સોખતી દુષ્ટ હૈયાના કુટયા;
 એવી ટાળીઓ આજ દેખું હુમરો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૭
 અરે વૃદ્ધ વિચારજો મન આણી,
 મુકે છાત્ર છુટાં મળે કુળ ધાણી;
 પછી કહેસે હુતો નહી સાંખનારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૮
 અરે બાળકો ચાલ ચાલો વિચારી,
 મુકો સોખતો હોય દુષ્ટ નઠારી;
 વધે તેથી શોભા કહે ઉઠયો સારો,
 નીવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૯
 બણો ભાવથી તે કરો કામ સારાં,
 કરો અર્થ સધળાં કુમીત્રોના ખારાં;
 શોભો નિજ કુળને તેતું વસ્ત્ર ધારો,
 નિવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૦
 કરો અર્થ વિચારીને એકદમ,
 ખરા સંકટે આવશે બહુ કામ;
 ઘણ શાંત ગુણી ગણો ધર્મ પ્યારો,

- નોવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૧
જીવાની ને ધનનો નહી મદ ધરશે,
વગી ક્રોધ અહુંકારને દુર કરશે;
અની કલેશ કંકાસને જાણો ખારો,
નોવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૨
હશે પાસે પૈસો ધણા મીત્ર થાશે,
ખરા દુઃખ પ્રસંગે વેરાઈ જશે;
કરે ન મદદ તે રહે નક્કી ન્યારો,
નોવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૩
સૂઝી નોજ સ્તુતી ન દુઝાઈ જશે,
સાધો નોજ સ્વાર્થને કરશે તમાસો;
કરે સ્વાર્થ માટે તે ખોટો લવારો,
નોવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૪
અની મિષ્ટ ખાવા નહી દેવ પાડો,
નહી દેવ છુટે પડે નક્કો ખાડો;
નવા પાક જોવાને રખડે બજારો,
નોવારી સુધારો કુધારો વધાર્યો. ૧૫
નહી જોલો ભુંડં મુએનાની પુઠે,
બાંધે પાપ અથાગને દૈવ રૂઠે;

ધરીને સુખુદ્ધિ કુખુદ્ધિ વિચારો,
નીચારી સુધારો કુધારો વધારો. ૧૬

રાગ કલ્યાણ.

હે ભવ્ય જીવો, તમે સુખજી આ સમે;
ધર્મ કર્મ શુભ કરીને, ટાળો પાપ તમે.
ક્યાંથી આવ્યા ક્યાંજઇશું, નથીખબર કંઈભાઈ;
આમનુષ્યદેહુ ધારીને, સારી શુંકીત્રી કમાઈ. હેં
અનંતભવમાં ભટક્યાતો પણ, કાંઈન આવ્યો પાર;
માટે સુકૃત જલદી કરીને, પામો ભવનો પાર. હેં
ક્ષણીક ખલકની આ કાયા છે, કેમ થાઓ રાજ;
જગજડમૂળમાંથી છેખારો, કરોકરણી તાજ હેં
રંક કદી રાજા થાનારો, રાજ થાઓ રંક;
આધિકાર પતંગજ જેવો, નથી રહેવો નીરાંક. હેં
માટે આ સંસાર તજીને, કરો પ્રભુની સેવ;
જેથી અમર સુખ લઇને પામો મુક્તિ મેવ; હેં

સુકૃત કરનાં હોય સો કર લે—એ રાગ.
 સ્વાસ્થ્ય છે સંસાર, અરેઅર સ્વાસ્થ્ય છે સંસાર
 મરી જવું એકવાર, અરેઅર સ્વાસ્થ્ય છે સંસાર.
 સુંદર માટા મહેલ બનાવ્યા, પૈસાનો નહિ પાર;
 માત્ર મતા ધન દોસતમાંથી ન આવે સાથ લગાર
 પુત્ર એથે પીતાએ મેળવ્યું, વિવિધ કરી વ્યાપાર;
 તેને પરણાવ્યો ધણી ખુશીથી, અતે ન લીધી સાર
 રણી આપ્યા સુધી કહે બાપા, પુત્રા દીક પરીવાર;
 ડાસો કહી ગરજ નવ રાખે વૃદ્ધ બને જે વાર;
 બગદ કાંધે ઘરી ઘોંસાર, ઉચકે જ્યાં સુધી ભાર;
 નીજ ગરજે ધૃત પાપ પરાણે નાંખે નહિ પછોચાર
 સ્વામ્ય દીસે ગરજળુ, પોત પોતામાં નર નાર;
 ગરજે કાકા કહે ગરધવને, મારે લાકડે માર.
 કુટુંબ કબોલો સર્વે નકામાં અતે અલગ ચનાર
 પુણ્ય પાપ બાંધાને છેડે જનમ્યું તેહ જનાર;
 શ્રદા સહાન જેન ધર્મ પાળજો, નીજ શક્તિ અ
 હ મશ પ્રીતિયા સ્તવજો, શ્રીજીન દૂખને કાપણહાર

॥ અથ નીતિ અને વૈરાગ્ય ઉપદેશક વાક્યો પ્રારંભ. ॥

- ૧ કોઇ પણ શુભ કાર્યમાં વિશ્વાસ ન કરવો.
- ૨ પરસ્પ્રી નિરીક્ષણને વિષે જાતિ અંધ થવું.
- ૩ જ્ઞાની થઇને ગર્વ કરવો નહીં.
- ૪ સ્ત્રી, પુત્રની કુવાન કોઇને કહેવી નહીં.
- ૫ મિત્રથી કાંઇપણ અતર રાખવો નહીં.
- ૬ પ્રેમ રાખનારી સ્ત્રીના પણ વિદ્યાસ રાખવો નહીં.
- ૭ હરેક કાર્ય કરવું તે વિચારીને કરવું.
- ૮ માતા, પિતા, ગુરૂ તથા મહોદા પુરુષનો વિનય કરવો.
- ૯ સ્ત્રીને ગુહ્યની વાત કહેવી નહીં.
- ૧૦ દાન દેતાં અકળાવું નહીં.
- ૧૧ તપશ્ચ કરવામાં પાણું હઠવું નહીં.
- ૧૨ મહુણ કરેલી પ્રતિજ્ઞા ભંગ કરવી નહીં.
- ૧૩ અન્યાય માર્ગથી દ્રવ્ય ઉપાર્જન કરવું નહીં.
- ૧૪ દુઃખની સમયે શ્વેરના મહુણ કરવા.

૧૫ ચિંતવેલું કાર્ય પાર પડ્યા વિના કોઇને
કહેવું નહીં.

૧૬ નીચ નરથી પણ ઉત્તમ વિદ્યા લેવી.

૧૭ કલેશને સ્થાનકે મૌનપણું ધારણ કરવું.

૧૮ મહોદા સાથે વૈર કરવું નહીં.

૧૯ નીચથી વાદ વિવાદ કરવો નહીં.

૨૦ જે થકી જીવને જોખમ થાય તે ધન
પણ વર્જવું.

૨૧ શત્રુના ઉપર પણ નિર્દય થવું નહીં,

૨૨ મૂર્ખને હિતોપદેશ દેવો નહીં.

૨૩ હંદ્રિઓ સર્વથા વશ રાખવી.

૨૪ છતી શક્તીએ પરના આશા ભંગ કરવી
નહીં.

૨૫ ગુણ વિના માત્ર આડંબરથી રીઝવું નહીં.

૨૬ કોઇને માંથે જીકું આગ મૂકવું નહીં.

૨૭ સ્વાસ્થ્ય વિના નકામે ભયારો કરવો નહીં.

૨૮ કોઇને ખોટું ભાગે એમ વર્તવું નહીં.

૨૯ જ્યાં ધણા દુશ્મન હોય તે જગ્યાએ જવું
નહીં.

- ૩૦ પોતાનાં વખાણુ પોતે કરવાં નહીં.
- ૩૧ ચોરેલી વસ્તુ વેચાતી પણ લેવી નહીં.
- ૩૨ ખજા માણુસની સંગતિ, કુચ્છી, સાતઠ્ય-
સન, કુમાર્ગે ધનાગમ, અસમાધિ, રાગ
દ્વેષ અને કષાય એ સાત વાનાં ત્યાગવાં.
- ૩૩ ધર્મ એ અતિશય ઉપયોગી વસ્તુ છે, મઠે
ઈદ્રિઓને નિયમમાં રાખી, કોઈ પ્રાણીને
હરકત ન થાય તેમ, નિરંતર ધર્મનો
સંચય કરવો; એજ ખરું સાધન છે.
- ૩૪ એક અક્ષર શીખવનારને પણ ગુરૂ કરી
માનવો.
- ૩૫ પોતાના અવગુણ શોધી કાઢવા.
- ૩૬ કાર્ય તથા સત્કાર્ય વિના કોઈને ઘેર જવું
નહીં.
- ૩૭ પરદેશમાં કેફી વસ્તુ શેવન કરવી નહીં.
- ૩૮ માતા, પિતાની આજ્ઞા લોપવી નહીં;
ને શેવા ચાકરી મન રાખી કરવી.
- ૩૯ સગાં સાથે કદાપિ વિરોધ કરવો નહીં.
- ૪૦ મહોદા પુરૂષ ઘેર આવે તો ઉભા થવું.

સન્માન દેવું.

૪૧ દોસ્તદારી, મિત્રાચારી પંડીતો સાથે રાખવી.

૪૨ નવાં નવાં શાસ્ત્ર વાંચવાનો અભ્યાસ રાખવો.

૪૩ કપડીના આડંબરનો વિશ્વાસ ન કરવો.

૪૪ શુરવાર થઇને નિર્ભયને દુઃખ દેવું નહીં.

૪૫ અતિ કષ્ટે પણ આત્મ ધાત કરવો નહીં.

૪૬ હાર્ય કરતાં કોઇ ઉપર ક્રોધ કરવો નહીં.

૪૭ જે જલુ છાની વાત કરતા હોય ત્યાં બોલાવ્યા શિવાય જવું નહીં.

૪૮ માઠું કાર્ય કરી હર્ષ પામવો નહીં.

૪૯ ક્રોધ ક્રોધના આવેશથી નિષ્કુર વચન આપણને આવી કહિં તોપણ ન્યાય માર્ગ મૂકવો નહીં.

૫૦ માતા, પીતા, ગુરુ, શેઠ, સ્વામી, અને રાજા એટલાના અવગુણ બોલવા નહીં.

૫૧ જે સ્ત્રીને આપણે ઓળખતા નથી અથવા જે આપણી સ્ત્રી થતી નથી તેની

- સાથે બા અથવા બેન કહીને બોલવાનો રીવાજ રાખવો.
- ૫૨ મહાપુરુષોની સાથે વિવેકથી વર્તવું, ગુરુ કે વડિલની સાથે એક પથારી કે આસનમાં ન બેસવું.
- ૫૩ પુત્ર, પુત્રીને નાનપણમાંથીજ સારી સંગતમાં રાખી સદ્વિદ્યા તથા ધર્મનાં મૂળતત્ત્વ શિખવવાં.
- ૫૪ કુર્જીન પુરૂષો દુઃખથી પીડાયછે તો પણ નીતિ માર્ગને છોડતા નથી.
- ૫૫ કોઈ નાનો પણ પંડિત અને ડાહ્યો માણસ કહે તેનું વચન પાળવું.
- ૫૬ પોતાની ખરી વસ્તુને માટે વિચાર કરતાં મુળ સ્વરૂપે જોઈએ તો પહેલું જ્ઞાન, ૨ દર્શન, ૩ ચારિત્ર, અને ૪ તપ તેજ સાચવવાનું છે; બાકી અનેક જાણવું.
- ૫૭ દાન, શીયળ, તપ અને ભાવ એ ચાર પોતાના હિતાર્થે કરી કરીને કરવાં; કારણકે તે પરભવ જીવાખ દનારી પોતાની

ખાસ હિપયોગી મૂડી છે.

૫૮ શીયળ કુળના આભરણ સમાન છે, શી-
યળ તેજ હિતમ રૂપ છે, શીયળ તેજ પાં-
ડિત્ય છે અને શીયળ તેજ હિતમ નિરૂપ-
મ ધર્મ છે.

૫૯ જીવનન અવસ્થામાં પાંચે ઇન્દ્રિઓને વશ
કરવી તથા રાગ, દ્વેષ, વિષય અને કષા-
યાદિક છૂટવા.

૬૦ સ્ત્રીએ ખરા અંતઃકરણથી પોતાના ધણીની
સેવા આકરી કરવી તથા તેની આજ્ઞામાં
રહેવું એજ સતી સ્ત્રીનું ભૂષણ છે.

૬૧ હું મૃત્યુના મુખમાં રહ્યા છું, મારું આ-
યુગ્ય ક્ષણ માત્ર નથી એમ માની યથેચ્છ
દાન ધર્મ આચરવાં.

૬૨ લોકી પુરૂષ જેમ લક્ષ્મિ મેળવવાને ત-
ત્પર રહે છે તેમ ધર્મી પુરૂષ જ્ઞાન મે-
ળવવાને તત્પર રહેવું.

૬૩ મૂઢ પુરૂષ જેમ ભોગને વિષે તત્પર રહે
છે તેમ ધર્મી પુરૂષ ઇન્દ્રિઓનું ઇમન ક-

રવાને તત્પર રહેવું.

૬૪ કપટી પુરૂષ જેમ કપટ અને છગ્ગોદને વિષે તત્પર રહે છે તેમ ધર્મી પુરૂષે ક્ષમાવાંત થઇને ક્રોધને છાતવા તત્પર રહેવું.
૬૫ સ્નેહ (રાગ) સમાન બીજી ઢિલુપ્ત બંધન નથી અને પ્રાણીની હિંસા સમાન મોટું પાપ નથી.

૬૬ સર્વ વસ્તુનો નાશ થતો હોય તોપણ પોતાનું વચન અવશ્ય પાળવું.

૬૭ માતા, બેન અને પુત્રી સાથે એક આસને બેસવું નહીં.

૬૮ ક્રોધી, કૃપણ, આળસુ અને વ્યસની એટલાની સોખન કરવી નહીં.

૬૯ અતિ ધન પ્યારું લાગતું હોય પણ અનીતિ કરી લેવું નહીં કારણ કે સોનાની છરી કાંઈ પેટમાં મરાતી નથી.

૭૦ શક્તીવાંત માણસ મોટાં દુઃખ આવ્યા છતાં પોતાનો ધર્મ તજતા નથી.

૭૧ સત્ય શિવાય બીજી કોઈ શરણ નથી

માટે કહી પણ સત્ય જોડવું નહીં.

૭૨ જો તમારે જ્ઞાનનું અરેખર રીતે આરાધન કરવું હોય તો બનતે પ્રયત્ને જ્ઞાનની અને જ્ઞાનીની વિનય ભક્તિ કરો. અને લઘુનીતિ, વડીનીતિ, સ્નાન, મૈથુન અને ભોજન કરતી વખતે શબ્દ ઉચ્ચારણ ન કરો.

૭૩ જે ઘરમાં કોઈ માણસ ન હોય તે ઘરમાં એકદમ તપાશ્યા વિના જવું નહીં.

આ ઉપર જણાવેલાં નીતિ અને વૈરાગ્ય-ઉપદેશક વાક્યો વાંચી તે દરેક વાક્ય વિષે પુરતી રીતે ધ્યાન આપી વિચારીને ચર્તવું, જેથી તે પ્રમાણે ચાલવાથી ધણાજ ફાયદો થશે અને તેથી આ ભવ તથા પરભવનું હિત થશે.

॥ અથ વચનામૃતો પ્રારંભ. ॥

આ નીચે જણાવેલાં વચનામૃતો જે જે અપેક્ષાથી લખવામાં આવ્યાં છે, તે તે અપેક્ષાથી જો ઉંડા ઉતરી વાંચશો તો તમને

અમૃત તુલ્ય સ્વાદ આપનાર ધરો એમ હું
ખાતરીથી કહી શકું છું.

૧ પૈસો રસ્તામાં પડેલી ધૂળ જેવો છે, જો-
બન નદીના પૂર જેવું છે, જીવતર સ-
મુદ્રના ફીણ જેવું ક્ષણિક છે, અને સર્વે
સંસાર મૃગ જળ જેવાં જાંતી રૂપ
છે, માટે એ ચળિત વસ્તુઓમાં મોહ ન
પામતાં અચળિત વસ્તુ જે ધર્મ, તેમાં
પ્રીતિ રાખવી. નહીં તો પાછળથી પ-
સ્તાવો થશે.

૨ કોંઈ કરતાં શાંતી અને ધૈર્યથી સહન
કરવાની દેવ એ સધળા ગુણમાંનો અ-
મુલ્ય ગુણ છે.

૩ અંતકાળની વખતે હિમ્મત, વૈરાગ્ય અ-
ને વિતરાગ દેવ ઉપર પ્રીતિ રાખવી.

૪ શરીર નાશવંત છે, વૈભવ નિરંતર નથી
ને મૃત્યુ નિત્ય પાસે છે એમ જાણી શે-
ર્મનો સંગ્રહ કરવો.

૫ ઇંદ્રિઓને બરોબર વશમાં રાખવી, ન-

હીં તો અંકારના ખાડામાં ઉતારી નાંખતાં ઢીલ કરશે નહીં.

૬ સદ્ગુણના વચન ઉપર વિશ્વાસ રાખવો જેથી તારી ઉમેદમાં પાર પડતો જઘશ.

૭ મા, બાપને દેવતા તુલ્ય જાણવાં અને તેમને પ્રિય લાગે તેવાં શુભ કામો કરવાં, અને તેમની સાથે મિઠા વચનથા વાતચિત કરવી.

૮ સમજી માણશે મા, જેન અથવા જીવાન દીકરી સાથે એકાંતમાં બેસવું નહીં, કારણકે ઇન્દ્રિયગણ બળવાન છે અને શાસ્ત્ર પ્રમાણે ચાલી આત્માને નિયમમાં રાખનારા પુરૂષના ચિત્તનું પણ તે આકર્ષણ કરે છે.

૯ હે બાધ ! જો તું મુક્તિને ઇચ્છતો હોય તો ત્રિપયનો ત્રિષ જેવો ત્યાગ કર; અને સહનતા, સિદ્ધાપણું ઇન્દ્રિયનીમહતા, ચોખ્ખાપણું તેમજ સત્ય એમનું અમૃત જેવું સેવન કર એટલે મુક્તિ પામીશ.

- ૧૦ શાંતી જેવું બીજું તપ નથી, સંતોષ જેવું બીજું સુખ નથી, તૃપ્તિ જેવી બીજી કોઈ વ્યાધી નથી અને હયા જેવો બીજો કોઈ ધર્મ નથી.
- ૧૧ સ્વરૂપને ગુણ શોભા આપે છે, ઉત્તમ સ્વભાવ કુળને શોભા આપે છે. અને સીદ્ધિ વિધાને શોભા આપે છે.
- ૧૨ જ્યારે હૃદય રૂપ ધાસના ધરમાં કામ રૂપ અગ્નિ પેદા થાય છે ત્યારે પાંડિત પણ યોગ્યા યોગ્ય વિચારતો નથી.
- ૧૩ દુનિયામાં માણસનો ખરો સગો વહાલેશ્રી ધર્મજ છે તે આ ભવ તથા મુત્તા પછી પણ સુખ તથા શાંતી આપે છે.
- ૧૪ પીતા, માતા, સ્ત્રી, પુત્ર, બંધુ, સગા-વહાલાં, મિત્રો અને ચાકરો વિગેરેની માયામાં ફસાવું નહીં; તે આ ભવની સગાઈ છે, પણ ધર્મ એજ ખરો છે જે ફરેક ભવમાં સહાયતા ભૂત થઈ પડે છે.
- ૧૫ જેમ પુત્ર વિનાનું પારણું અને વર વિના

જન શોભતી નથી; તેમ આત્મા ધર્મ
વિના શોભતો નથી.

૧૬ જે પુરુષ પરસ્ક્રાંતે મા જેન સમાન અને
પારકું ધન માટી સમાન ગણે છે તથા
સર્વે પ્રાણીને પોતાના સમાન જીએ છે તે
પુરુષ દુખો થતા નથી એ વાત શાસ્ત્ર-
દ્વારાએ સિદ્ધ છે.

૧૭ વિપત્તિ સમે ધૈર્ય ધરવું, કારણ કે ચડતી
પડતી માણસને આવે જાય છે.

૧૮ જાગતા અગ્નિ સમાન સ્ત્રી અને ધીથી
ભરેલા ઘડા સમાન પુરુષ છે; માટે બુદ્ધિ-
વાને એ બન્નેને એક ઠેકાણે રાખવાં નહીં.

૧૯ સુખ દુખ, ચડતો પડતો, લાલ અલાલ
તથા છવવું મરવું, એ સર્વે કર્મ કરીને
પ્રાપ્ત થાય છે તે બાબત ધૈર્યવાને હર્ષ
તથા શોક કરવો નહીં.

૨૦ શાસ્ત્ર શ્રવણ, શમશાન અને રોગ એ ત્રણ
વૈરાગ્ય હિત્યજ્ઞ થવાનાં મુખ્ય હેતુ છે.

૨૧ આ તો અખંડજ્ઞ સિદ્ધાંત જાણીને કે

- એક દિવસ આપણે આ મનોહર મહેલ
અને અમુલ્ય ઝરૂખાઓ છોડી જવું છેજ.
૨૨ જો તમે અંતઃકરણથી સુખી રહેવા ચ-
હાતા હો તો સ્નેહમાં આવી કોઈને અં-
તઃકરણ આપશો નહીં.
- ૨૩ મોટા મોટા ચક્રવર્તિઓએ છ ખંડનું રા-
જ્ય અને સુંદર અંગવાળી અનુરક્તા રમ-
ણીયો શા માટે છોડી? ફક્ત ધર્મનેજ
માટે! તો પછી આપણે આ તુચ્છ વૈલ-
ય છોડી દેવા શા માટે આંચકો ખાવો
જોઈએ?
- ૨૪ રે! જીવ! કોઈ, માન, માયા લોભ ઇ-
ત્યાદી જે શત્રુ જેને તારે જીતવા છે, તે
તને જીતી જાય છે તો વિચાર કર !!!
વિચાર કર !!!
- ૨૫ ગેર ઉપયોગથી અર્થ કરનારને શાસ્ત્ર પ-
ણ શાસ્ત્ર તરીકે થઈ પડે છે.
- ૨૬ બુદ્ધિ વધવાનું તથા નવા તર્કો ઉત્પન્ન
થવાનું મુખ્ય કારણ મનની નિર્મળતા છે.

- ૨૭ કોમળ વાણીથી શિષ્ય હિતર આપનાર
થળે પણ હિતાવળા થઇને અસમંજસ
[અણવિચાર્યું] ભાષણ કરનાર થશે નહીં.
- ૨૮ પાપ કર્યા પછી પસ્તાવા કરતાં પાપ
કરતી વખત પસ્તાવું વધારે સારું છે.
- ૨૯ પુરુષોમાં શિરોમણી પુરૂષ તેજકે જેઓ
ધર્મનું આરાધન કરે છે.
- ૩૦ મધુર અને કોમળ વચન વૈરીના અંતઃ-
કરણને પણ કુમળું કરી નાંખે છે.
- ૩૧ જો તમને દુઃખથી કંપારી છુટતી હોય
અને સુખની ઇચ્છા થતી હોય તો ધર્મ-
રૂપી કલ્પવૃક્ષની સેવના કરો.
- ૩૨ જ્યાં સુધી જરા (વૃદ્ધા) અવસ્થા પ્રાપ્ત
થઇ નથી, ત્યાં સુધિ બનતા પ્રયાસે
આત્મ હિત કરો.
- ૩૩ ધર્મનું મૂળ વિનય અને પાપનું મૂળ
વ્યસન આ કોટી ગ્રંથનું સાર છે.
- ૩૪ જેમ સારા વૈદના કહેવા પ્રમાણે ચાલ-
વાથી વ્યાધિનો નાશ થાય છે, તેમ સુ-

- ગુરના વચન પ્રમાણે ચાલવાથી જનમ
મરણ રૂપ જાવ વ્યાધિનો નાશ થાય છે.
- ૩૫ ક્ષમારૂપી ખડગ સદા પાસે રાખશે તો
તમને ક્રોધરૂપી વેરી કાંઈ કરી શકનાર નથી.
- ૩૬ શોકરૂપી શત્રુને જો બહુ વખત નિકટ
(પાસે) રાખશે તો તમારી બુદ્ધિ, હિ-
મ્મત અને ધર્મ એ ત્રણ વસ્તુ તો જડ
મૂળથી નાશ થશે.
- ૩૭ મનુષ્યના કંટાળેલા મનને સ્થિર કરવાને
સુમુનિ અથવા તો સુમિત્રજ શક્તિવાન
હોય છે.
- ૩૮ જ્યાં તમારો આદર સત્કાર ન થતો
હોય, ગુજરાન ન ચાલતું હોય અને
વિદ્યાની લેશ માત્ર પણ પ્રાપ્તિ ન હોય
ત્યાં એક રાત્રી પણ વાસ કરશો નહીં.
- ૩૯ જો તમે તમારા પ્યારા મિત્રો અને સગાં
સંબંધી સાથે રનેહ રાખવો ચહ્તા હો
તો જ્યારે તેઓ દેાપિત થાય ત્યારે તમે
શાંત રહેજો.

૪૦ તમે તમારું દુઃખ તેનીજ પાસે જઈને
કહેજો કે જે તમારા દુઃખને મટાડવાને
શક્તિવાન હોય.

૪૧ જો તમારે ધર્મની શિશુ નિષ્પત્તિ કરવો
હોય તો શાસ્ત્રનું બહુમાન કરો અને
સારા આચરણથી ચાલો.

૪૨ કહું [કહવું] વાક્ય, કટુ મતી, કૃપણતા
અને કુટિલતા એ ચાર મોટા દૂરુણો બધા-
રે દૂર થશે ત્યારેજ તમને ખરેખર રીતે
ધર્મની પ્રાપ્તિ થશે.

૪૩ તમને કષ્ટ પડે ત્યારે ચિંતા ન કરતાં ધૈર્ય
રાખજો, કેમકે ચિંતા કાંઈ કષ્ટ દૂર કર-
વાનું ઔષધ નથી. ચિંતાથી તમારી ચ-
તુરાઈ ધટશે અને અભાવે તપ જપ અને
નિયમ કોને આધારે રહેશે, સમ દમ
અને સમાધિ કોને અવશંબશે? માટે તે
વખત ધૈર્યતા રાખી ધર્મ કરવો એજ
શ્રેષ્ઠ છે.

૪૪ સર્વે દુઃખ સહન કરી શકાય છે પણ મિ-

ય જનનાં વિરહથી હિતપત્ર થયેલું દુઃખ
સહન કરી શકાતું નથી.

૪૫ જો તમારે આખી દુનિયાને વશ કરી લે-
વી હોય તો પરના અવગુણમાં ન પેસતાં
ગુણ ગૃહણ કરો, મીષ્ટ અને દુઃખ પર હિ-
તકારી વચન બોલો તથા હિદારતા ગુ-
ણની વૃદ્ધિ કરો.

૪૬ આપણે હસતાં હસતાં કહીએ છીએ કે ‘શુ’
તહારા હાથ ભાગી ગયા છે, ‘શુ’ તું
આંધળો થયો છું.’ આવાં આવાં કઠોર
વચન કહી જે કઠોર કર્મ આંધીયે છીયે તે
પરભવમાં હિદય આવે રૂઢન કરતાં પણ
છુટવાં મુશ્કેલ થઈ પડશે, માટે જે અવિ-
ચારી વચન બોલો તે ધણા વિચારથી
બોલો, કારણ કે તરવાર, શસ્ત્ર, અને છ-
રીનો ધા રૂઝાય છે પણ વચન રૂપી ધા,
રૂઝાવો મુશ્કેલ છે માટે હરેક કાંઈ બો-
લવું તે ધણા વિચાર કરીનેજ બોલવું.

૪૭ ઇંદ્રપણું, ચક્રવર્તિપણું, તેમજ અન્ય હ-

- કમ હોદ્દા વિગેરેનું ઠકરાઇપણું પામવું
મુશ્કિલ છે પણ એક અમુલ્ય સમ્યક્તા (સ-
મકિત) રત્ન પામવું જીવને બહુ દુર્લભ છે.
- ૪૮ સમકિત અવસ્થામાં કરેલી સત્ક્રિયાજ
જીવને મુક્તિ દેનાર થાય છે.
- ૪૯ સામાયિકમાં બેસી જે પુરૂષ સ્વજન, પ-
રજનમાં, અને નિંદા પ્રસંસામાં સમભાવ
રહેશે તેનુંજ સામાયિક મોક્ષનું હેતુ થશે.
- ૫૦ જેમ રાજાની આજ્ઞા ભંગ કરવાથી આ
લોકમાં મનુષ્યને ધન વિગેરેનો દંડ થાય
છે. તેમ સર્વજ્ઞ ભગવાનની આજ્ઞાનો ભંગ
કરવાથી જીવને પરલોકમાં અનંત સંસાર
ભ્રમણરૂપ દંડ થાય છે.
- ૫૧ જો કાણા ઘડામાં પાણી અને ચાળણીમાં
સુક્ષ્મ આટો ધણીવાર ટકે તોજ સીના
દૃઢ્યમાં રહુચ્ચની વાત ધણી વાર ટકે,
માટે પુરૂષોએ સ્નેહમાં આવીને પણ
સ્ત્રીને રહુચ્ચની વાત કહેવી નહીં.
આ ઉપર બતાવેલાં વચનામૃતો વાંચી

જેઓ ખજના ખાતે નાંખી મૂકશે તેઓને તો કાંઈ કુળ થનાર નથી પણ જેઓ સ્મૃતિ (ઉપયોગ) માં રાખી તે પ્રમાણે પ્રતિદિન વર્તીશે તેઓને અવર્ણનિય લાભ થશે.

અથ શ્રી શીયળની ખત્રીશ ઉપમાઓ પ્રારંભ.

૧ સર્વ મહુ, નક્ષત્ર અને તારાઓની જાતિ-માં જેમ ચંદ્રમા ઉત્તમ અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વે વ્રત નિયમમાં, શીયળવ્રત ઉત્તમ અને પ્રધાન જાણવું. ॥૧॥

૨ સર્વ સમુદ્રની જાતિમાં જેમ સ્વયંભૂર-મણુ સમુદ્ર ઉત્તમ અને પ્રધાન છે. તેમ સર્વે * ॥૨॥

૩ સર્વ રત્નની જાતિમાં, જેમ વૈડૂર્યરત્ન

* “તેમ સર્વ” આ ઠેકાણે તથા શીય-ળની ખત્રીશે ઉપમાઓમાં પ્રથમની ઉપમામાં લખ્યા પ્રમાણે સમજવું.

- કિષ્કમ અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં ॥ ૩ ॥
- ૪ સર્વ આશરણની જાતિમાં જેમ માથાને
સુગંધ ઉત્તમ અને પ્રધાન છે તેમ સર્વં ॥ ૪ ॥
- ૫ સર્વ વસ્ત્રની જાતિમાં, જેમ ક્ષેમયુગલ
કપાસનું વસ્ત્ર ઉત્તમ અને પ્રધાન છે;
તેમ સર્વં ॥ ૫ ॥
- ૬ સર્વ દુક્કની જાતિમાં, જેમ અરવિંદકમ-
લનું દુક્ક ઉત્તમ અને પ્રધાન છે; તેમ
સર્વં ॥ ૬ ॥
- ૭ સર્વ સુગંધિની જાતિમાં, જેમ બાવના
ચંદનની સુગંધ ઉત્તમ અને પ્રધાન છે,
તેમ સર્વં ॥ ૭ ॥
- ૮ સર્વ ઔષધિયોની જાતિમાં, જેમ ચૂડ-
હિમવંત પર્વતની ઔષધિ ઉત્તમ અને
પ્રધાન છે, તેમ સર્વં ॥ ૮ ॥
- ૯ સર્વ નદીઓની જાતિમાં, જેમ સીતા
અને સિતોદા નદી મહાદેવી અને પ્રધાન
છે; તેમ સર્વં ॥ ૯ ॥
- ૧૦ સર્વ સાગરોની જાતિમાં, જેમ રત્નાકર

- સાગર મહોદો અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં
 ૧૧ સર્વ વૈતાલ્ય અને વાટસા પર્વતની જાતિ-
 માં, જેમ કચ્છ પર્વત મહોદો અને પ્ર-
 ધાન છે તેમ સર્વં ॥ ૧૧ ॥
- ૧૨ સર્વ પશુઓની જાતિમાં, જેમ કેસરીસિંહ
 મહોદો અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં
 ૧૩ સર્વ નાગની જાતિમાં, જેમ ધરણેન્દ્ર નાગ
 મહોદો અને પ્રધાન છે તેમ સર્વં
- ૧૪ સર્વ અસુરકુમારની જાતિમાં, જેમ રેણુ-
 દેવ ઉત્તમ અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં
 ૧૫ હાથીઓની જાતિમાં, જેમ શકેન્દ્રનો ઐ-
 રાવત હાથી ઉત્તમ અને પ્રધાન છે તેમ
 સર્વં ॥ ૧૫ ॥
- ૧૬ સર્વ દેવલોકની જાતિમાં, જેમ પાંચમું
 બ્રહ્મ દેવ લોક મહોદો અને પ્રધાન છે,
 તેમ સર્વં ॥ ૧૬ ॥
- ૧૭ સર્વ સભાઓની જાતિમાં જેમ સુધર્મા
 સભા મહોદો અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં
 ૧૮ સર્વ સ્થિતિયોની જાતિમાં, જેમ લવસ-

સમ દેવોની સ્થિતિ મહોદી અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં ॥ ૧૮ ॥

૧૯ સર્વ રંગની જાતિમાં, જેમ કરમજનો રંગ ઉત્તમ અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં

૨૦ સર્વ દાનની જાતિમાં, જેમ અભયદાન ઉત્તમ અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વ ॥૨૦॥

૨૧ સર્વ સંઘયણની જાતિમાં જેમ વજ્રૂ રૂપ-ભાગારાથ સંઘયણ ઉત્તમ અને પ્રધાન છે તેમ સર્વં ॥ ૨૧ ॥

૨૨ સર્વ સંસ્થાનની જાતિમાં, જેમ સમયતુ-રંત્ર સંસ્થાન ઉત્તમ અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં ॥ ૨૨ ॥

૨૩ સર્વ ધ્યાનની જાતિમાં, જેમ શુક્લધ્યાન ઉત્તમ અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં

૨૪ સર્વ જ્ઞાનની જાતિમાં જેમ કેવળજ્ઞાન મહોદ્દુ અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં ॥૨૪॥

૨૫ સર્વ લેશ્યાની જાતિમાં, જેમ પરમ શુ-ક્લલેશ્યા ઉત્તમ અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં

૨૬ સર્વ દેવોની જાતિમાં, જેમ તીર્થકર દેવ

- મહોટા અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં
 ૨૭ સર્વ ક્ષેત્રની જાતિમાં જેમ મહાવિદેહક્ષેત્ર
 મહોદ્ધું અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં ॥૨૭॥
 ૨૮ સર્વ વનની જાતિમાં, જેમ નંદનવન મહો-
 દ્ધું અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં ॥૨૮॥
 ૨૯ સર્વ વૃક્ષોની જાતિમાં, જેમ જંબુ સુદર્શન
 વૃક્ષ મહોટા અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં
 ૩૦ સર્વ પર્વતોની જાતિમાં, જેમ મેરુપર્વત મ-
 હોટા અને પ્રધાન છે; તેમ સર્વં ॥૩૦॥
 ૩૧ સર્વ સેનાઓની જાતિમાં, જેમ ચક્રવાર્તિ-
 ની સેના મહોટી અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં
 ॥ ૩૧ ॥
 ૩૨ સર્વ યુધ્ધોની જાતિમાં, જેમ વાસુદેવનું
 યુદ્ધ મહોદ્ધું અને પ્રધાન છે, તેમ સર્વં
 ઇતિ શ્રી શીયળની બત્રીશ ઉપમા સમાપ્તમ્.

 ઇતિ શ્રી વૈરાગ્યોપદેશ પોથી
 ભાગ ૧ લો સમાપ્તમ્.

જાહેર ખખર.

જૈનધર્મનાં છાપેલાં પુસ્તકોનું સૂચીપત્ર.

(ગુજરાતી લીપિમાં છાપેલાં.) ૩. આ.

શ્રીનરતેશ્વર બાહુબલિવૃત્તિ બાપાંતર.....	૨—૮
શ્રાધ્ધવિધિ બાપાંતર.....	૩—૮
જૈનકથા સંગ્રહ.....	૧—૪
જૈન ચરિતાવળી (પંદર કથાઓ સહિત.)	૧—૪
જૈન તત્ત્વ શોધક મંથ. બોદ્ધ ચાક્રનો થોડકો.	૧—૦
જૈન સજ્જાયમાળા બાગ ૧ નો આવૃત્તિ ત્રીજી.	૧—૧
જૈન સજ્જાયમાળા બાગ ૨ નો આવૃત્તિ ત્રીજી.	૧—૧
ચંદ્રશીખરનો રાસ.....	૧—૪
ચંદ્રરાગનો રાસ.....	૧—૦
કુમારપાળનો રાસ આવૃત્તિ ત્રીજી.....	૧—૦
ધનાશાળીબદ્રનો રાસ.....	૦—૧૪
જૈન સુબોધ પ્રકાશ બાગ ૨ નો આવૃત્તિ ત્રીજી.	૦—૧૦
„ ખીલેક પુઠાના.....	૦—૧૨
સમક્ષિ કૌમુદિ બાપાંતર.....	૦—૮
જન્મપુસ્તકાગી ચરીત્ર.....	૦—૮
વૈરાગ્યશતક (કવિ પદ્માનંદનું રચેલું).....	૦—૪

૮૬ જૈન ધર્મનાં છાપેલાં પુસ્તકોનું સૂચી પત્ર.

શ્રીપ્રશ્નોત્તર રત્નમાળા.....	૦—૪
શ્રી જૈન સુબોધ પ્રકાશ ભાગ ૧ લો.....	૦—૨૧
શ્રી રૂપગદેવ સ્વામીનું ચરીત્ર.....	૦—૨
શ્રીપ્રશ્નોત્તર રત્ન ચિંતામણી (છપાવવાની છે)	૦—૬
શ્રીરસીક સ્તવનાવળી.....	૦—૨
શ્રીજૈન કોહિનુર સંગ્રહ.....	૦—૨
શ્રી વૈરાગ્ય શતક નાનું.....	૦—૨
નિત્ય નિયમની પોથી આવૃત્તિ છઠ્ઠી જોની ધ-	

ણીજ નક્કલો ખપે જાયછે (દુંડીઆની).	૦—૨
ગનુષ્ય જાવનાં દશ દ્રષ્ટાંતો.....	૦—૧
જૈન ઉપદેશ રસ (૧૦૦ ના ૩૨).....	૦—૦૧
આનુપૂર્વિ આવૃત્તિ ચોથી. (૧૦૦) ના ૩૨)	૦—૦૧
માર્ગાનુસારીના ૩૫ ગુણ (૧૦૦) ના ૩૨)	૦—૦૧
સામાયિક સુત્ર પાઠ સહિત (૧૦૦) ૩. ૨)	૦—૦૧
વૈરાગ્યોપદેશ પોથી ભાગ ૧ લો. આવૃત્તી બીજી.	૦—૨

(શાસ્ત્રી લીપિમાં છાપેલાં.) રૂ૦ આ૦

ઉપદેશમાલા—અર્થ સહિત જેની કિંમત

પ્રથમ રૂ ૩૧૧ હતા તેના ૨-૦

દશ વૈકાલિક સૂત્ર અર્થ ભાવાર્થ સહિત.	૨-૦
શ્રી ધન્નાશાલી મદ્રનો રાસ. ૧-૪
વૈરાગ્યરત્નાકર ભાગ ૧ લો આવૃત્તી બીજી.	૧-૦
જૈન તત્ત્વ શોધક ગ્રંથ. ૧-૦
બાર વ્રત આદરવાની ટીપ. ૦-૧૦
નારકીનાં ચીત્ર (મુંવડની છાપેલી.)	૦-૮
શ્રી મહાવીર સ્તુતિ. આવૃત્તિ બીજી.	૦-૪
જૈન પાઠમાળા. ૦-૬
શ્રાધ વીધિ ભાષાંતર. ૩-૦
સુલશા ચરિત્ર. ૧-૦
શ્રી વૈરાગ્ય શતક (છપાય છે) ૦-૨
શ્રી પાંચપદની મોટી ત્રંદણાઓ (હુંડી આની)	૦-૩
દશ વૈકાલીકનાં છુટક અધ્યયનો. ૦-૨
શ્રી બૃહદાલોચના. આવૃત્તી ત્રીજી.	૦-૨૥
શ્રી વૈરાગ્યોપદેશ પોથી ભાગ ૧ લો.	૦-૨૥

શ્રીનિત્યનિયમનીપોથી. આવૃત્તિ પાંચમી	
જેની ઘળીજ નકલો સ્વપીછે (દુંડીઆની) ૦-૧૧	
પરદેશી રાજાનો રાસ. ૦-૪	
સામાયિક પઠિકમણ ૦-૪	
સામાયિક પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર. (દુંડીયાનું) ૦-૨.	
રાત્રિ ભોજન પરિહારક રાસ. ૦-૩	
અંજના સતિનો રાસ. ૦-૨	
કર્મ વિપાકનો રાસ. ૦-૨	
લીલાવતીનો રાસ ૦-૨	
સંબોધ સત્તરી ૦-૨	
પંચપદાનુપૂર્વિ, આનુપૂર્વિ, નવકારનો. છંદ	
ત્રિંગેરે ઘળાજ વિષયો છે. આવૃત્તિ ત્રીજી. ૦-૧.	
માર્ગાનુસારીના ૩૨ ગુણ (૧૦૦) નાહ. ૨) ૦-૦૧॥	
જૈની કક્કો. પાંચે કક્કા સહિત ૦-૦૧॥	
સામાયિક સૂત્ર પાઠ સહિત. (દુંડીયાનું) ૦-૦૧॥	

સર્વોપયોગી પુસ્તકો.

હુતર સાગર. ભાગ ૧ લો.....	૧—૦
સુખોદિ સંગ્રહ. ભાગ ૧ લો.....	૦—૮
શ્રી મીત્ર (દા. નીલકંઠરાય કૃત.).....	૦—૮
વૈદ્યજીવન (લોર્લીંગરાજકૃત.).....	૦—૫
ઝોગણુત્રીસ વરસનું પંચાંગ સં. ૧૯૧૭થી	
સં. ૧૯૭૫ સુધી.....	૦—૨૧
સદુપદેશમાળા ચક્રદ કથાઓ સહીત.....	૦—૬
પ્રાણીદ્વીસા અને પ્રાણીખોરાક નિષેધક.....	૦—૭
વૈદક સાર સંગ્રહ.....	૦—૨
યુવક.....	૦—૮
આંકની ચોપડી ૧૦૦ ના ૩. બાલન.....	૦—૦૧

એ રીતે ઉપરનાં પુસ્તકો તથા તે સિવાય ત-
માગ જાતનાં જૈનધર્મનાં પ્રખ્યાત પ્રસિદ્ધ કર્તા મું-
ળાપ્રવાળા આવક ભીમસીંહ માણેક તથા પુનાવાળા
નાના દાદાજી શુન્દ તથા ભાવનગરની જૈનધર્મ પ્રસા-
રક સભા તથા અતરેની વીઢાશાળા તથા કચરાગાઈ

ગોપાળદાસ વિગેરેઓનાં છાપેલાં તમામ જાતના જૈનધર્મનાં પુસ્તકો તથા સર્વોપયોગી જેવાં કે શાળાપયોગી વારતાઓ, કાવ્યદાઓ, નૌવેસો, વૈદિકનાં અને નાટકો વિગેરે હરકોઇ જાતનાં પુસ્તકો નીચેના ઠેકાણેથી મળશે. દેશાવરવાળાઓને ટપાલ ખરચ જ્યાહે પડશે; તથા વેદ્યુપેએજલથી મોકલવામાં આવશે. આઠ આના અંદરના પુસ્તકો મંગાવનારે અંગાડિથી ટીકીટો ખીડી મંગાવવાં. વધુ મંગાવનારને કમીશન સારું આપવામાં આવશે. હરકોઇ જાતની દશ નક્કલે એક નક્કલ વધુ મળશે. પત્ર વ્યાહાર નીચેના શીરનામે રાખવો. ટીકીટ ખીડી પ્રાપ્ત લીધ મંગાવવું.

લી. ખાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

સર્વે જાતનાં પુસ્તકો અને દવાઓ વેચનાર પબ્લીશર્સ એન્ડ કમીશન એજન્ટ.

ઠે. કીકાભટ્ટની પોળ મું અમદાવાદ.

જૈનધર્મનાં અત્યુત્તમ પુસ્તકો.

દશવૈકાલિક સૂત્ર.

આ સૂત્ર હાલમાં છપાઇ બહાર પડ્યું છે, જે દુબાના પાઠ સહિત તેના અર્થ ગુજરાતી આ બુકના જેવા દાખપમાં અર્થ કરેલા છે તથા તેના ભાવાર્થ બાળબોધ લીપિમાં કરેલો છે. આ સૂત્રની સારી નકલો ખપે જાય છે, તેના નફો પણ જ્ઞાન ખાતામાં વાપરવાનો છે. આ સૂત્રની કિંમત (રૂપીઆ બે) રૂ ૨-૦-૦ રાખી છે. તેા જોઇએ તેમણે મંગાવવું. ગરીબને મફત વૃત્ત અદરાવીને અપાય છે.

વૈરાગ્ય રતનાકર ભાગ ૧લો. આવૃત્તિ બીજી.

આ પુસ્તકની પ્રથમાવૃત્તિ ખપી જવાથી ધણાજ સદગ્રહસ્થાની માગણીથી બીજી આવૃત્તિ છપાવી છે. થોડી નકલો સિલક છે. કિંમત રૂપીઆ એક. જોઇએ તેમણે તાકીદથી મંગાવી લેવી. દેવનાગરી લીપિમાં છપાયેલ છે.

લી. ખાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.

૭૦ કીકાભટ્ટની પોળ- મું અમદાવાદ.

નીચેની અકસીર દવાઓ અમોએ અતરેના પ્રખ્યાત અનુભવી ડાક્ટરના અભિપ્રાયથી બનાવી છે જેની દુકં વખતમાં સારી અપત થઇ છે. તેા જોઇએ તેમણે નીચેના ઠેકાણેથી મંગાવવી. દેશાવરવાળાઓને વી. પી. થી મોકલાય છે.

રૂ.આ.

તાવનીરામબાણુ ગોળીઓ ૩૬ની ૩ળી એકનો ૧—૦

ધાતુપૂષ્ટિની શક્તિની ગોળીઓ ૩૬ની ૩ળીનો ૧—૦

ઉધરસની ગોળીઓ ૩૬ ની ૩ળી એકનો ૧—૦

પરમીયાની દવાની શીશી ચાર આંઉસની ૧—૦

તાવનાં પડીકાં ૩૬ એકના ૦—૬

અજીરણુ અપચાનાં પડીકાં ૩૬ એકના ૦—૬

ઉધરસના પડીકાં ૩૬ એકનાં ૦—૬

દરાજ (દાદર) ના મલમની ૩ળી એકના ૦—૪

દાંતનું ખુશખોદાર મંજન ૩ળી એકના ૦—૩

ચાંદીનું મલમ ૩ળી એકના ૦—૪

મરડાનાં પડીકાં. ૩૬ એકનાં. ૦—૩

કળશા (ઝાડા)ના પડીકાં ૩૬ એકના ૦—૩

કવીનાઇનનું ક્રીવર મીકશ્વર બાટલી એકના ૦—૪

પીત કમળીના પડીકાં ૩૬ એકના ૦—૪

આ શીવાય ઘણીજ જાતની દવાઓ મળે છે, જોઇએ તેમણે મંગાવવી.

લી. બાલાલાઈ હગનલાલ શાહ.

ઠે. કીકાભટ્ટની પોળ મુ. અમદાવાદ.

જાહેર ખખર.

સર્વે સદ્ગુણસ્થાને વિનંતી કરવામાં આવે છે કે મહારે ઘેરથી મુંબાઈ, પૂના, ભાવનગર આદિ દેશાવરોનાં છાપેલાં જૈન ધર્મનાં તમામ જાતનાં પુસ્તકો તથા વિદ્વાન લહીઆઓનાં હાથનાં શુદ્ધ અક્ષરથી લખેલાં સુત્રો મળે છે તો તે જોઈએ તેમણે મંગાવવાં તથા અમારાં પુસ્તકો વિગેરે મુંબાઈ મધ્યે શા. લોગીલાલ હુકમચંદની દુકાને શા. ઊગરચંદ મુલચંદ પાસેથી ઠેકાણું વીઠ્ઠલવાડી મધ્યે તથા વઢવાણ, વિરમગામ વિગેરે સ્થળોએ મળી શકવા બનતી ગોઠવણ કરી છે. મારી ખુકો સામગ્રી લેનારને ફાવેથી આપવામાં આવશે. હરકોઈ જાતનો દશ નક્કલ રાખનારને એક નક્કલ વધુ મળશે. વધુ ખુલાસો પત્ર વ્યવહારથી રાખવો. નોટપેડ કાગળ લેવામાં આવશે નહીં. એજ અરજ.

લી. બાલાભાઈ છગનલાલ શાહ.
સર્વે જાતનાં પુસ્તકો ને દવાઓ વેચનાર.
ઠે. કીકાભટ્ટની પોળ. મું અમદાવાદ.

